Memlûkler ve Memlûk-Kıpçak Türkçesi Üzerine Yapılan Çalışmalarla İlgili Bir Kaynakça Araştırması

Buse GİZLİ

Yüksek Lisans Tezi

Eskişehir, 2024

MEMLÛKLER VE MEMLÛK-KIPÇAK TÜRKÇESİ ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALARLA İLGİLİ BİR KAYNAKÇA ARAŞTIRMASI

Buse GİZLİ

T.C.

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Türk Dili Bilim Dalı

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Eskişehir, 2024

T.C.

ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Buse GİZLİ tarafından hazırlanan **Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi Üzerine Yapılan Çalışmalarla İlgili Bir Kaynakça Araştırması** başlıklı bu çalışma 26/01/2024 Savunma Sınavı Tarihi tarihinde Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin ilgili maddesi uyarınca yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak, jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı/ Türk Dili Bilim Dalı Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan Dr. Öğr. Üy. Buğra Oğuzhan ULUYÜZ	
Üye (Danışman) Doç. Dr. Dilek ERENOĞLU ATAİZİ	
Üye Doç. Dr. Fatih DOĞRU	

ONAY

.../... /202..

Prof. Dr. Oytun MEÇİK

Enstitü Müdürü

……./……/….

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi hükümlerine göre hazırlandığını; bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmanın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmanın Eskişehir Osmangazi Üniversitesi tarafından kullanılan bilimsel intihal tespit programıyla taranmasını kabul ettiğimi ve hiçbir şekilde intihal içermediğini beyan ederim. Yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması halinde ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara razı olduğumu bildiririm.

Buse GİZLİ

İmza

ÖZ

MEMLÛKLER VE MEMLÛK-KIPÇAK TÜRKÇESİ ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALARLA İLGİLİ BİR KAYNAKÇA ARAŞTIRMASI

GİZLİ, Buse

Yüksek Lisans Tezi, 2024

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Dilek ERENOĞLU ATAİZİ

Kıpçaklar, geniş bir coğrafi alana yayılmışlar ve bu coğrafyada karşılaştıkları topluluklarla askerî, ticarî ve iktisadî ilişkiler içerisinde bulunurken onları dil, kültür ve idari açıdan etkilemişlerdir. Memlûk Kıpçakları, 1250-1517 tarihleri arasında Mısır, Suriye ve Hicaz'da Memlûk Devleti'ni kurmuşlardır. Bu devlet, Eyyûbî Devleti içerisinde yaşayan köle Kıpçaklar tarafından kurulduğundan "Memlûk" adını almıştır. "Memlûk" kelimesi, Arapça'da "sahip olunan" anlamına gelmektedir ve genelde bir kimsenin emri altındaki insanları ifade etmek için kullanılmıştır. Memlûk Kıpçak Türkçesi; Memlûk Devleti coğrafyasında 1250-1517 yıllarında yazılmış ve üretilmiş eserlerin diline verilen genel bir adlandırmadır (Özgür, 2021: 95). Konu bakımından oldukça zengin olması sebebiyle birçok çalışmaya araştırma konusu olan Memlûk Kıpçak Türkçesi ile ilgili çalışmaların sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Memlûk Kıpçak Türkçesi ile ilgili yazılan eserlerin sayısının gün geçtikçe artması bu çalışmaları takip edilmesini güçleştirmiştir. Dolayısıyla bu çalışmaların özetlenmesi gerekliliği duyulmuştur. Bu bağlamda bu çalışmada Türk dilinin gelişim sürecinde önemli bir evre oluşturan ve içerik açısından oldukça zengin olan Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi ile ilgili kitap, kitap bölümü, yüksek lisans ve doktora tezi, makale, bildiri düzeyindeki çalışmalar dâhil olmak üzere genel ağ üzerinden başta "TTK,TDK,YÖK Ulusal Tez Merkezi" kurumlarında bulunan yayınlar olmak üzere, "TR Dizin" ve Türkiye'de bulunan üniversitelerin "Akademik Veri Yönetim Sistem"leri taranmıştır. Bunların yanı sıra bu üniversitelerin sosyal bilimler dergileri, diğer bilimsel dergilerin indeksleri, sempozyumların bildiri kitapları ve elde edilen çalışmaların kaynakça kısımları taranarak toplam 582 eser tespit edilmiş ve alfabetik bir sıralamayla listelenmiştir. Bu çalışma, Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi alanında çalışmak isteyen araştırmacılara kolaylık sağlamak amacıyla oluşturulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Memlûkler, Memlûk Kıpçak Türkçesi, Kaynakça.

ABSTRACT

A BIBLIOGRAPHIC RESEARCH ON THE STUDIES ON THE MAMLUKS AND MAMLUK-KIPCHAK TURKISH

GİZLİ, Buse

Master, 2024

Department of Turkish Language and Literature

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Dilek ERENOĞLU ATAİZİ

The Kipchaks spread over a wide geographical area and influenced them in language, culture and administration while having military, commercial and economic relations with the communities they encountered in this geography. The Mamluk Kipchaks established the Mamluk State in Egypt, Syria and Hejaz between 1250 and 1517 Dec. This state received the name "Mamluk" because it was founded by the slave Kipchaks living in the Ayyubid State. The word "Mamluk" means "possessed" in Arabic and was usually used to refer to people under the command of someone. Mamluk Kipchak Turkish; It is a general name given to the language of the works written and produced in the geography of the Mamluk State in the years 1250-1517 (Özgür, 2021:95). Due to the fact that it is quite rich in terms of subject, the number of studies related to Mamluk Kipchak Turkish, which is the subject of research for many studies, is increasing day by day. The increasing number of works written in Mamluk Kipchak Turkish has made it difficult to follow these works day by day. Therefore, it has been heard that it is necessary to summarize these studies. In this context, in this study, the "TR Index" and the "Academic Data Management Systems" of universities located in Turkey were scanned through the general network, including books, book chapters, master's and doctoral theses, articles, papers related to the Mamluks and Mamluk Kipchak Turkish, which constitute an important stage in the development process of the Turkish language and are quite rich in content, publications located primarily in the institutions "TTC, TDK, COHE National Thesis Center". In addition, the social sciences journals of these universities, the indexes of other scientific journals, the proceedings books of symposia and the bibliographic parts of the obtained studies were scanned and a total of 582 works were identified and listed in an alphabetical order. This study has been created to provide convenience for researchers who want to work in the field of Mamluks and Mamluk Kipchak Turkish.

Key Words: Mamluks, Mamluk Kipchak Turkish, Bibliography.

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans tez konumun belirlenmesinde ve çalışmaya başlamamda katkı sağlayan ilk tez danışmanım Prof. Dr. Can ÖZGÜR'e ve tezimin daha sonraki döneminde danışmanlığımı yürüten Doç. Dr. Dilek ERENOĞLU ATAİZİ'ne kıymetli desteklerinden dolayı teşekkürü bir borç biliyor ve şükranlarımı sunuyorum.

Yüksek lisans ders döneminden itibaren bilgi ve deneyimleriyle yoluma ışık tutan değerli hocalarıma teşekkür ederim.

Benden maddi manevi desteklerini esirgemeyen aileme ve eşim Kubilay GİZLİ'ye teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖZ ..... **İV**

ABSTRACT ..... **V**

TEŞEKKÜR ..... **Vİ**

TABLOLAR LİSTESİ ..... **X**

KISALTMALAR LİSTESİ ..... **Xİ**

ÖN SÖZ ..... **Xİİ**

GİRİŞ **1**

0.1. Problemi 1

0.2. Konusu 1

0.3. Amacı 1

0.4. Önemi 1

0.5. Yöntemi 1

BİRİNCİ BÖLÜM **3**

MEMLÛKLER VE MEMLÛK KIPÇAK TÜRKÇESİ İLE YAZILMIŞ ESERLER **3**

1.1. Memlûkler 3

1.1.1. Bahrî Memlûkler 5

1.1.2. Burcî Memlûkler 6

1.2. Memlûk – Kıpçak Türkçesi 7

1.3. Memlûk Kıpçak Türkçesi ile Yazılmış Eserler 9

1.3.1. Lügat ve Gramerler 9

1.3.2. Edebî Eserler 11

1.3.3. Dinî Eserler 12

1.3.4. Okçuluk Alanındaki Eserler 12

İKİNCİ BÖLÜM **14**

MEMLÛKLER VE MEMLÛK KIPÇAK TÜRKÇESİ HAKKINDA YAYINLANAN ÇALIŞMALAR **14**

2.1. Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi Hakkında Yazılmış Kitaplar 14

2.1.1. Müstakil Bir Konu Olarak Memlûk Kıpçak Türkçesi Hakkında Yazılmış Kitaplar 14

2.1.1.1. Siyaset, Tarih, İslami Araştırma, Araştırma ve İnceleme Türünde Yazılmış Kitaplar 14

2.1.1.2. Dil ve Edebiyat, Araştırma ve İnceleme Türünde Kitaplar 17

2.1.2. Memlûk Kıpçak Türkçesi Hakkında Yazılmış Kitap Bölümleri..... 19
2.2. Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi Hakkında Yazılmış Tezler 21
2.2.1. Yüksek Lisans Tezleri..... 21
2.2.1.1. Tarih Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezleri 21
2.2.1.2. İslam Tarihi Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezleri 24
2.2.1.3. İslam Tarihi ve Sanatları Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezleri..... 24
2.2.1.4. Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezleri ……. …….25
2.2.1.5. Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezleri……26
2.2.1.6. Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezleri..... 26
2.2.1.7. Arap Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezi……26
2.2.1.8. Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezleri……26
2.2.1.9. Sanat Tarihi Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezleri 26
2.2.1.10. İlahiyat Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezleri..... 26
2.2.1.11. Temel İslam Bilimleri Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezleri……27
2.2.1.12. İslam Mezhepleri Tarihi Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezleri..... 27
2.2.1.13. Geleneksel Türk Sanatları Ana Sanat Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezleri..... 27
2.2.1.14. Sanat ve Tasarım Ana Sanat Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezleri……..……27
2.2.1.15. Arkeometri Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezleri 28
2.2.2. Doktora Tezleri 28
2.2.2.1. Tarih Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Doktora Tezleri 28
2.2.2.2. Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Doktora Tezleri… 28
2.2.2.3. Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Doktora Tezleri 30
2.2.2.4. İlahiyat Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Doktora Tezleri 30
2.2.2.5. Temel İslam Bilimleri Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Doktora Tezleri… 30
2.2.2.6. İslam Tarihi ve Sanatları Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Doktora Tezleri… 31
2.2.2.7. Türk Sanatı Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Doktora Tezleri 31
2.2.2.8. Bilim Tarihi Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Doktora Tezleri 31

2.3. Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi Hakkında Yazılmış Makaleler . 31
2.3.1. Siyaset, Tarih, İslami Araştırma, Araştırma ve İnceleme Türünde Yazılmış Makaleler 31
2.3.2. Dil ve Edebiyat, Araştırma ve İnceleme Türünde Yazılmış Makaleler…….. 46

2.4. Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi Hakkında Yazılmış Bildiriler... 51
2.4.1. Siyaset, Tarih, İslami Araştırma, Araştırma ve İnceleme Türünde Yazılmış Bildiriler..... 51
2.4.2. Dil ve Edebiyat, Araştırma ve İnceleme Türünde Yazılmış Bildiriler……57

SONUÇ..... 60

KAYNAKÇA…….....69

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Müstakil Bir Konu Olarak Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi Hakkında Yazılmış Kitaplar……60

Tablo 2. Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi Hakkında Yazılmış Kitap Bölümleri……61

Tablo 3. Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi Hakkında Yazılmış Yüksek Lisans Tezleri……61

Tablo 4. Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi Hakkında Yazılmış Doktora Tezleri……63

Tablo 5. Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi Hakkında Yazılmış Makaleler……64

Tablo 6. Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi Hakkında Yazılmış Makalelerin Yoğun Olarak Yayınlandığı Dergiler……64

Tablo 7. Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi Hakkında Yazılmış Bildiriler……65

Tablo 8. Yazarlar ve Eser Sayıları……66

KISALTMALAR LİSTESİ

BÇ: Bayan Çor

Çev: Çeviren

DBY: Dün Bugün Yarın Yayınları

Ed: Editör

Haz: Hazırlayan

IBAD: Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi

İSTEM: Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu İlahiyat Fakültesi İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü Dergisi

TDK: Türk Dil Kurumu

TDV: Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi

TTK: Türk Tarih Kurumu

YÖK : Yükseköğretim Kurulu

ÖN SÖZ

Memlûkler 1250-1517 yılları arasında Mısır, Hicaz ve Suriye'de hüküm süren Türk devletidir. Yaşadıkları İslam coğrafyasında siyasi, ticari ve kültürel bakımdan önemli rol oynamışlardır ayrıca Memlûkler'in devlet teşkilatı oldukça gelişmiştir. Memlûkler, Orta Çağ'da hüküm sürmüş Türk- İslam Devletleri içerisinde yer alan en güçlü ve nüfuzlu devletlerden biridir.

Memlûk Devleti'nin yöneticileri Türk kökenlidir. Türk yöneticiler tarafından yönetilen bu devlette Saray dili de Türkçedir fakat yönetilen halkın çoğu Arap'tır ve halkın konuştuğu dilde Arapça yoğunluktadır. Saray dilinin Türkçe olması sebebiyle bu dönemde halkın Türkçe öğrenmeye ilgisi oldukça fazladır. Bu ilgiye karşılık olarak bu dönemde dil bilgisi-sözlük özelliğine sahip birçok eser hazırlanmıştır. Bu eserlere ek olarak edebiyat, siyaset, din, atçılık ve okçuluk gibi konuları içeren çeşitli eserler yazılmıştır (Baskın, 2012: 23-40).

Konu içeriği bakımından oldukça zengin olan bu sebeple de bilim insanlarının dikkatini üzerine çeken Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi ile ilgili bugüne kadar birçok çalışma yapılmıştır. Bugün hâlen gerek yurt içinde gerekse yurt dışında birçok bilimsel çalışmaya konu olduğu görülmektedir. Bu çalışmaların sayılarının gün geçtikçe artması Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi hakkında yapılan çalışmaların bir bütün olarak takip edilmesini zorlaştırmış ve bu çalışmaların özetlenmesi gerekliliği duyulmuştur. Bu sebeple "Memlûkler Ve Memlûk Kıpçak Türkçesi Üzerine Yapılan Çalışmalarla İlgili Bir Kaynakça Araştırması" başlıklı tez çalışmamızda, Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi üzerine Türkiye'de yapılmış çalışmaların kaynakçası sunulmuştur.

Bu tezde Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi hakkında Türkçe yayınlanmış "kitap, kitap bölümü, yüksek lisans tezleri, doktora tezleri, makaleler ve bildiriler" gibi çalışmalar taranırken "TTK, TDK ve YÖK" kurumlarında bulunan yayınlar, "TR Dizin" ve Türkiye'deki üniversitelerin "Akademik Veri Yönetim Sistem"leri ve bunların yanı sıra üniversitelerin sosyal bilimler dergileri ve diğer bilimsel dergilerin indeksleri, sempozyumların bildiri kitapları ve elde edilen çalışmaların kaynakça kısımlarından yararlanılmıştır. Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi hakkında yabancı dillerde yayınlanan çalışmalar, tezimizin dışında

bırakılmıştır. Dolayısıyla bu tezin kapsamı, Türkçe yayınlanmış bilimsel çalışmalarla sınırlandırılmıştır.

Çalışmaların listelenmesinde bazı problemlerle karşılaşılmıştır. Özellikle "Memlûk" ifadesinin yazımı ve Memlûk Kıpçak Türkçesine ait eserlerin yazımında birlik olmadığı görülmüştür. Tez çalışmamız bir kaynakça araştırması olması sebebiyle yazarların yayınlarının isimlerinin asılları değiştirilmeden çalışmaya alınmıştır. Bu yüzden çalışmamızda "Memlûk" ifadesinin yazımı ve Memlûk Kıpçak Türkçesine ait eserlerin yazımında imlâ birliği sağlanamamıştır.

Tez çalışmamızın giriş bölümünde tezin konusu, tezin amacı, tezde kullanılan yöntemler, tezin kapsamına ver verilmiştir.

Tez çalışmamızın ilk bölümünde Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi hakkında yapılan çalışmaları daha iyi kavrayabilmek adına Memlûklerin tarihi ve Memlûk Kıpçak Türkçesinin gelişimi, Memlûk Kıpçak Türkçesine ait eserlere yer verilmiştir. İkinci bölümde ise Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi ile ilgili yazılan "kitap, kitap bölümü, yüksek lisans tezleri, doktora tezleri, makaleler ve bildiriler" ayrı başlıklar altında alfabetik olarak listelenmiştir. Listelenen tüm bu çalışmalar sonuç bölümünde değerlendirilmiştir.

Buse GİZLİ

Ocak 2024 - Eskişehir

GİRİŞ

0.1. Problemi

Memlûkler kimdir? Memlûk Kıpçak Türkçesi gelişimi nasıl bir süreç izlemiştir? Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi ile ilgili yazılmış eserler hangi alanlarda yoğunluk göstermektedir? Bu sorular tezin problemini oluşturmaktadır.

0.2. Konusu

Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi ile ilgili yazılmış eserler hakkında ayrıntılı bir araştırma yapmak ve farklı kaynaklardan elde edilen verileri derleyerek tüm bu çalışmaların bir arada bulunabileceği bir kaynakça oluşturmak.

0.3. Amacı

Memlûk Kıpçak Türkçesi ile ilgili yazılan eserlerin oldukça artması bu çalışmalarının takip edilmesini güç hâle getirmiştir. Dolayısıyla bu çalışmaların özetlenmesi gerekmiştir. Bu bağlamda bu çalışmada Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi konusunda yapılan çalışmalar bir araya getirilmiş ve derli toplu bir kaynakçanın ortaya konulması amaçlanmıştır.

0.4. Önemi

Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi, Türk tarihi ve Türkçenin gelişimi bir bütün olarak araştırılmak istenildiğinde incelenmesi gereken önemli bir alandır. Konu ve içerik açısından oldukça zengin olan Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi üzerine akademi dünyasında birçok çalışma yapılmıştır. Kaynakçalar araştırmacılara büyük kolaylık sağlayan önemli eserlerdir. Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi hakkında çalışmak isteyen bilim insanlarının bu alanda yazılan tüm eserlere kolayca ulaşmaları istenilmiştir.

0.5. Yöntemi

Bu tez de Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi hakkında Türkçe yayınlara yer verilmiştir. Ele alınan bilimsel yayınlar birçok kaynaktan yararlanılarak tespit edilmiştir. Öncelikle genel ağ üzerinden taramalar yapılmıştır. Daha sonra Türk Tarih Kurumu, Türk Dil Kurumu, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi kurumlarında bulunan yayınlar, TR Dizin ve üniversitelerin Akademik Veri Yönetim Sistem'leri taranmıştır. Ayrıca bu üniversitelerin sosyal bilimler dergileri, diğer bilimsel dergilerin indeksleri, sempozyumların bildiri kitapları ve çalışmada kullanılan bütün yayınların

kaynakça kısımları gözden geçirilerek Memlûkler ve Memlûk-Kıpçak Türkçesi hakkındaki çalışmalar derlenmiştir. Yabancı dillerde yayınlanan çalışmalar tezimizin dışında bırakılmıştır. Dolayısıyla bu tezin kapsamı Türkçe yayınlanmış bilimsel çalışmalarla sınırlandırılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

MEMLÛKLER, MEMLÛK KIPÇAK TÜRKÇESİ VE MEMLÛK KIPÇAK TÜRKÇESİ İLE YAZILMIŞ ESERLER

1.1. Memlûkler

Kıpçak adına ilk kez Uygur kağanı İl İtmiş adına 759 yılında dikilen Şine Usu (Bayan Çor) yazıtında: *Türk Kıbçak elig yıl olurmuş* (BÇ K4) "Türk Kıpçak elli yıl oturmuş (yönetmiş)" ifadesinde rastlanıldığı öne sürülmüştür (Ercilasun, 2004: 359). Kıpçaklar, Macarlar tarafından "Kun" olarak adlandırılırken Bizans ve Latin kaynaklarında "Kuman" Rus kaynaklarında ise "Polovets" olarak adlandırılmışlardır. Farklı adlandırılmalara sahip olan Kıpçak kelimesi "sarışınlar, sarı saçlılar" anlamına gelmektedir (Kurat, 1972: 69-70).

> *Kıpçaklar, IX.-XI. yüzyıllar arasında İrtiş boylarında Kimeklerle iç içe tarih sahnesine çıkmışlardır. VII.- IX. yüzyıl civarında Orta Asya'dan Urallara geçerek burada üstünlük kurmuşlardır. Daha sonra Siriderya boylarında, Oğuzlarla yan yana ve Orta Asya'da dağılmış hâlde görülmüşlerdir. Kıpçaklar, Moğol istilasından önce de Siriderya, İdil ve Don arasında Kafkas ve Kırım dağlarında, Hazar'ın kuzey düzlüğü ile bugünkü Kazakistan'ın orta ve kuzeybatı kısmında yaşayıp pek çok Türk kavmi ile karşılaşmışlar ve İran, Suriye, Rusya, Doğu Avrupa ve Bizans ile askeri, ticari ve iktisadi ilişkiler kurmuşlardır. Önceleri " mafazat al-guz" (Oğuz Bozkırı) olarak bilinen topraklar da XIII. yüzyılda Deşt-i Kıpçak adıyla anılmaya başlanmıştır: Çin'den Don Nehri'ne, Ural'dan Karadeniz'e kadar olan alana yayılan Kıpçaklar bu devirden sonra da büyük bir hareketlilik içindedirler* (Öner, 1998: XVII).

Anlaşılacağı üzere Kıpçaklar göçebe bir toplumdur. Bu durumun doğal bir sonucu olarak karşılaştıkları diğer kültürlerle etkileşim göstermiş ve bu bölgelerde etkin rol oynamışlardır. Güney Sibirya'nın bozkırlarından Doğu Avrupa'ya kadar geniş bir coğrafi yayılım gösteren ve bu bölgenin Deşt-i Kıpçak adıyla anılmasına vesile olan Kıpçaklar, ne yazık ki 1241 yılında Altın Orda Devleti kuruluncaya dek siyasi bir birlik oluşturamamışlardır. XIII. yüzyılda tüm dünyada sınırların değişmesine sebep olan Moğol hareketlerinden etkilenen Kıpçaklar bu hareketle birlikte Karadeniz'in kuzeyinde Batu Han'ın kurduğu Altın Orda Devletine gelen Moğolları Kıpçaklaştırarak sosyal ve idari açıdan etkileyerek bu devletin Türk- İslâm devleti hâline gelmesinde büyük rol oynamıştır (Argunşah, Sağol ve Tabaklar, 2011: 214-218).

İslâm kültürünün yaygınlaşmasıyla birlikte XIV. yüzyılla beraber Altın Orda Devleti parlak bir dönem yaşamıştır. Altın Orda Devleti'nin Mısır ve Suriye bölgesindeki siyasi ve kültürel ilişkileri bu dönemde oldukça güçlenmiştir. Bu

bölgedeki Kıpçak dilinin ve kültürünün yayılması ile Kıpçak hakimiyeti geniş alanlara yayılması kolaylaşmıştır. Altın Orda Devleti, Memlûk Devletinin temelini oluşturan Türk köleleri düzenli olarak temin etmiştir. Nitekim Kıpçak Türkü olan gönüllü askerler Türkistan asıllı olup Altın Orda Devleti idaresindeki Kırım limanlarından Mısır'a gönderiliyorlardı. Mısır ve Suriye'deki Eyyûbî sultan ve emirlerinin himayesi altındaki Kıpçak askerler özel bir eğitim alarak atları, teçhizatları, askeri kıyafetleriyle imtiyazlara sahip olmuşlardır. Bu Türk asker köleler, idari zekâları, askeri yetenekleri gibi önemli meziyetlere sahip oluşlarıyla kısa süre içinde Eyyûbî Devleti içinde hızla yükselmiş ve yönetici konumuna gelmişlerdir (Özyetgin, 2001: 23-24).

Bilindiği üzere Abbasilerden itibaren Arap-İslam devletlerinde sarayda görevlendirilmek üzere Türklerden teşkil edilen birlikler kullanılırdı. Bu gelenek Eyyûbîlerce de geniş ölçüde devam ettirilmiş ve Eyyûbîlerin son zamanlarında, Mısır'daki askeri güç Kıpçak, Oğuz ve Çerkeslerden oluşan birliklerin elinde toplanmıştır. Bu dönemde özellikle Kıpçakların Mısır'a çokça getirildiği anlaşılır. Mısır'a gelen Kıpçaklar kendi dillerini kullanmaya devam etmekle birlikte yiğitlikleri ve cesaretleriyle dikkat çekmişlerdir ayrıca zekâ ve kabiliyetleri sayesinde devletin en yüksek askeri ve idari mevkilerinde görevlendirilmişlerdir. Yüksek mevkilerde bulunan Kıpçakların dillerini kullanmaya devam etmeleri dolayısıyla Kıpçak Türkçesi Mısır'da en yüksek aristokrasi sınıfının dili olmuştur. Mısır'da Kıpçak Türkçesi ile ilgili eserlerin çokluğu da bu sebeple açıklanabilir (Kurat, 1972: 99).

Memlûkler, 1250-1517 tarihleri arasında Mısır, Suriye ve Hicaz'da hüküm sürmüş Müslüman bir Türk devletidir. Memlûkler (Kölemenler), Mısır'da Eyyûbî ordusundaki Türk asıllı âzatlı emîrlerce kurulmuşlardır (Yiğit, 2004: 90). Devlet, kölelerin içinden çıkan sultanlar tarafından idare edildiği için, adı Memlûk şeklinde konmuştur. Araplar ve diğer İslam bilginleri ise bu devleti "Türk devleti (= Ed-devletü't-türkiyye)" şeklinde adlandırmışlardır (Berber, 2019: 1).

"Memlûk" kelimesi Arapça "meleke" fiilinden türemiş ismi mef'ul bir kelimedir ve bir şeye "sahip olunan" anlamını taşır. Bu kelime genelde bir kimsenin emri altında bulunan esir erkek ve kadınları ifade etmek için kullanılır (Kızıltoprak, 2004: 87-90).

Memlûkler tarihî, askerî sınıfını oluşturan unsurların kökeni bakımından Bahrî Memlûkler (Bahriyye, Birinci Memlûkler; 1250-1382) ve Burcî Memlûkler,

(Burciyye, İkinci Memlûkler; 1382-1517) olmak üzere iki ayrı döneme ayrılmaktadırlar (Yiğit, 2004: 97-100).

1.1.1. Bahrî Memlûkler

Bahrî Memlûkleri, Eyyûbî hükümdarı Melik Kamil'in oğlu Salih Necmeddin düzenlemiştir. Salih Necmettin, XIII. yüzyılda Cengiz ordularından kaçan Kıpçak Türkleri arasından köleler temin ederek onları Nil nehri üzerindeki er-Ravza adasına yerleştirerek teşkilatlanmalarına öncü olmuştur. Bahrî Memlûkleri, Nil nehri üzerindeki er-Ravza adasındaki kışlalarda oturdukları için de "eş-Memâlik el Bahriyye" ismiyle de anılmışlardır. Zamanla askeri zekâ ve yetenekleriyle önemli görevlere yükselen bu Kıpçak köleler Eyyûbî devletine son vermiştir. Bahrî Memlûkler, Eyyûbî devleti içerisindeki Türk kölelerden olan Aybek tarafından 1250 yılında kurulmuş 1382 yılına kadar saltanat sürmüşlerdir. Devleti yöneten sultanlar Türk asıllı oldukları için bu dönemdeki Memlûkler'e "el Memâlik et Türkiyye" adı verilmiştir (Ağar, 1989: 6).

Aybek, Eyyûbileri Abbasiler karşısında mağlup etmiş Mısır'ın idaresini eline almıştır. Aybek'ten sonra onun saltanat naibi ve kölesi olan Kutuz, Bahri Memlûkler'in idaresini yaptığı darbeyle ele geçirmiştir. Sultan Kutuz (1259-1260), Bahrî Memlûklere kendini sevdirmiş üzerlerinde nüfuz sahibi olmuştur. 1260'ta Hülâgu komutasındaki Moğollarla yaptığı Aynicâlût savaşını kazanmıştır. Bu zafer sayesinde Memlûkler, Mısır ve Suriye'deki hakimiyetlerini sağlamlaştırmış ve Eyyûbî nüfuzuna son vermişlerdir (Toparlı, 1978: 3).

Kutuz'a karşı kin besleyen Baybars (1260-1277), düzenlediği bir suikast ile sultanı öldürmüş ve tahta geçmiştir. Sultan Baybars, kendisinden sonra gelecek olan tüm hükümdarların takip edecekleri siyasetin ana hatlarını çizmiş, halk hikâyelerine konu olacak kadar büyük bir şöhret sahibi olmuştur. Baybars tahta geçmesiyle birlikte Mısır ve Suriye'deki Memlûk Devleti'nin gerçek manada kurucusu olmuş ve buralarda idari düzenlemelerde bulunmuştur. Başa geçer geçmez içerdeki ayaklanmaları bastırarak emniyet ve asayişi sağlamış dışarıda ise Moğol ve Haçlı tehlikesine karşı koymuş ve nüfuzunu Nûbe ve Arap yarımadasına yayacak bir siyaset izlemiştir (Kopraman, 1992: 221).

Baybars'tan sonra tahta Berke ve Sülemiş oturmuş fakat saltanatları süresince devlet yönetiminde dikkate dair bir varlık gösterememişlerdir. Bu iki sultandan sonra

tahta çıkan Kalavun (1279-1290) ve onun halefleri devlet yönetimine yeni bir soluk getirmişlerdir. Daha öncesinde devletin hükümdarları, ordudan ve kumandanlar arasından çıkarken Kalavun ve halefleri bir nevi saltanat hanedanı kurmuşlardır. Sultan Kalavun ve halefleri beş nesil boyunca hüküm sürerken tıpkı Eyyûbî hükümdarı Salih Necmeddin gibi bir yol izleyerek devlet içerisindeki Çerkes kölelerden birlikler oluşturmuşlardır. Bu Çerkes köleler de tıpkı Kıpçak köleler gibi teşkilatlanıp güçlenerek bir süre sonra Mısır'ın idaresini ele geçirmişlerdir ve bu gelişmeler sonucunda Burcî Memlûkler dönemi başlamıştır (Ağar, 1989: 7).

1.1.2. Burcî Memlûkler

Kalavun'dan sonra bir süre oğullarının idaresi altında olan Memlûk Devleti daha sonra devlet içerisindeki Çerkes köleler tarafından 1382'de ele geçirilmiştir. 1382- 1517 yılları arasında hükümdarlık süren Burcî Memlûklerin sultanları, Kalavun'dan itibaren Kal'atülcebel denilen kale burçlarındaki kışlalarda yetiştirilmiş Çerkeslerden oluşmaktadır. Bu dönemde toplam yirmi altı sultan hükümdarlık sürmüştür. Bunlardan yedisi Çerkes, geriye kalanlar ise Türk'tür (Togan, 1989: 179).

Kalavun'un oğullarından sonra tahta çıkan Berkuk (1390-1399), XIV. yüzyılda Orta Doğu'da önemli bir sima olarak öne çıkmıştır. Berkuk tahta çıktığı sırada yıpranmış hâlde olan Memlûk Devleti'ne çekidüzen vermiş ve devleti merkeziyetçi bir yapıya büründürmüştür. Tüm bunların yanı sıra yaptığı bazı uygulamalar Türk devletinin geleceğini olumsuz yönde etkilemiştir. Berkuk döneminde Çerkes ve Türkler arasında rekabet ortaya çıkmıştır ve bu rekabet devletin temellerini sarsmıştır. Çerkeslerin Türkler kadar iyi yönetici olmaması ve yeteri kadar teşkilatlanamamaları sebebiyle devleti gerektiği gibi yönetememişlerdir. Berkuk'un ölümünden sonra da ortaya çıkan iktisadi ve siyasi iç karışıklıklar karşısında yeterli olamamışlardır. Berkuk öldükten sonra yerine oğlu Ferec (1399-1412) geçmiştir. Fakat Ferec'in hükümdarlığında devlet daha da zayıflamış ve iyice düzensizleşmiş, karışık bir hâl almıştır (Ağar, 1989: 8).

Memlûk Devleti'nin en büyük sultanlarından olan Barsbay'ın (1422-1438) devlet yönetimine gelmesiyle birlikte tüm bu karışıklıklar son bulmuş ve devlet yeniden güçlendirilmiştir. Bu dönemde devletin sınırları oldukça genişlemiştir. Öyle ki devletin sınırları Divriği, Darende, Gürün ve Kayseri'yi içerisine almıştır. Memlûk Devleti'nin gelişimi Kayıtbay ve Kansu Gavri zamanlarında da bir ölçüde devam etmiştir. Memlûk Devleti son dönemlerinde Osmanlı ile karşı karşıya gelmiştir.

Dulkadiroğulları ve Ramazanoğullarını Osmanlı'ya karşı himaye etmişlerdir. Ayrıca Kırım ve Kıbrıslılarla da uğraşmışlardır. Tüm bu gelişmeler devletin yıkılmasına zemin hazırlamıştır. Osmanlı hükümdarı Yavuz Sultan Selim, Şah İsmail ile savaş hâlindeyken bu rekabette Kansu Gavri, İran'ı desteklemiştir. Bu destek Yavuz'un İran üzerine savaşa giderken arkasında bir tehlike bırakmama düşüncesinden dolayı onun Memlûk Devleti üzerine yürümesine sebebiyet vermiştir. Nitekim Yavuz, Kansu Gavri ile yaptığı Mercidabık savaşını (1516) kazanmıştır. Kansu Gavri'den sonra tahta geçen Tumanbay da Yavuz ile giriştiği Ridaniye (1517) savaşını kaybetmiştir. Tüm bu gelişmeler sonucunda tam 267 yıl hüküm süren Memlûk Devleti yıkılmıştır (Toparlı, 1978: 6).

1.2. Memlûk – Kıpçak Türkçesi

Memlûk Kıpçakçası; Mısır ve Suriye'de 1250 yılından 1517 yılına dek hüküm süren Memlûk Devleti coğrafyasında yazılan ve üretilen eserlerin diline verilen genel bir adlandırmadır. Memlûk Kıpçakçası, dönem adı olarak bu saha için eskiden beri kullanılan yaygın bir ifadedir. Memlûk Kıpçakçası ile yazılmış eserler dil özellikleri bakımından tam bir bütünlük göstermezler. Bu dönemde yazılmış olan eserlerde Harezm, Oğuz ve Kıpçak Türk yazı dilleri özellikleri az veya çok karışık bir şekilde görülmektedir (Özgür, 2021: 95).

Karışık dilli olmaları sebebiyle bu dönem eserleri, Türk dili açısından önem gösterirler. Memlûk Kıpçak eserlerinin dili, her eserde aynı değildir. Gerek gramerde gerek de kelime hazinesinde belirgin ayrılıklar gösterir. Janos Eckmann (1963: 305, 306'dan çev. Karaağaç, 1986: 86, 87) bu ayrılıklara dayanarak Memlûk Kıpçak dili eserlerini üç grup altında incelemektedir:

1. Asıl Memlûk Kıpçakcası: Harezm- Altın Ordu yazı diline çok yakın olan bu dil ondan şu özelliklerle ayrılır:
    a) Kelime sonu ġ/g genelde düşer.
    b) Datif (yönelme hali) eki Harezm Türkçesindeki gibi -qa/-ke veya -ġa/ge fakat üçüncü kişi iyelik ekinden sonra -n-a/ -n-e'dir.
    c) Ablatif (ayrılma hali) eki -dan/-den' dir. Ve daima دا ن şeklinde yazılmıştır (Harezm -dın/-din).
    d) Şahıs zamirleri: menim (Harezm mening/menim) "benim", bizim (Harezm biziñg/bizim) "bizim".

e) Çokluk şahıs zamiri “biz”dir.

f) Harezm Türkçesindeki ermez/ermes yerine degül “değil”.

g) Soru eki -mı/-mi ’dir (Harezm -mu/mü).

h) -duq/-dük isim- fiil eki serbestçe kullanılır. (Harezm Türkçesinde yaygın değildir yerine daha çok -mış/-miş ya da -gan/-gen ekleri kullanılır.

Asıl Memlûk Kıpçakçası yadigarları: Seyfi Serâyî’nin Gülistān Tercümesi, Berke Faḳīh’in İrşādü’l- Mülūk’u ve iki anonim eser: Kitāb Bayṭarü’l Vāzıḥ ve Münyetü’l- Guzāt.

2. Oğuz- Kıpçak karışık diyalekti:

a) Kıpçak öğelerinin daha çok olduğu grup.

Bu gruba giren eserler, Kitāb fī ‘ilmü’n nüşşāb veya Hulāṣa (İstanbul yazması) ve Kitābü’l Hayl’dır.

b) Oğuzca, yani Anadolu Türkçesi öğelerinin daha çok olduğu grup.

Bu gruba giren eserler ise Kitāb fī’l fıḳıḥ bi lisāni’t-türkī, Hulāṣa (Paris yazması) ve Kitāb Muḳaddimet Ebi’l- Leys Semerḳandī (Eckmann, 1982: 86).

Bu karışık gruba giren metinlerde dille birlikte imlâ da değiştirilmiştir. Kıpçakça n̂g yerine ñ geçmiş ve ünlü harflerde geniş ölçüde bırakılmıştır. Kıpçakça kelimelerin yerini çoğu zaman Anadolu Türkçesinde kullanılan kelimeler almıştır.

3. Osmanlı Türkçesi: XV. yüzyılın ilk on yıllarından başlayarak Memlûk Kıpçakçasının gittikçe Oğuzcalaştığını görüyoruz. Nihayet aynı yüzyılın sonlarına doğru bu Oğuz-Kıpçak karması dil de bırakılmıştır (Eckmann, 1965: 36).

Mısır ve Suriye’de hüküm süren Memlûk Devleti’nde ordu ve saray dili Eyyûbîler dönemi de dâhil olmak üzere Türkçe idi. Bu durum Türklerin, kendi dillerine verdikleri önemin yanı sıra içinde bulundukları toplumlarda da Türk dilinin önemli yer tuttuğunu gösterir. Devleti yönetenler genelde Arapça bilmezdi ve Türk dili konuşurlardı. Bu sebeple Türk olmayan halk kendilerini idare edenlerin konuştuğu dili öğrenebilsin diye bu dönemde birçok sözlük ve dilbilgisi kitabı telif edilmiştir. Bu telif eserlerin yanı sıra Farsça ve Arapçadan edebî, ilmî ve dinî eserler de Türk diline çevrilmiştir. Memlûk Kıpçakçasının yazı dili olarak konumu ise bu dönemde Arapçaya göre ikincildir. Memlûk Kıpçakçasının bu önemi Burcî döneminde de (1382-1517)

sürmüştür. Hatta Memlûk Kıpçakçasıyla yazılmış eserlerin büyük bir bölümü bu dönemde kaleme alınmıştır (Öztopçu, 2007: 249).

Memlûk- Kıpçak Türkçesi, Kıpçak boyları ve Oğuz boylarının bir arada yaşadığı bir toplumun yazı dili olarak kullanılmasından dolayı, Kıpçak Türkçesi ve Oğuz Türkçesi dil özelliklerinin yansıdığı bir yazı dili olarak karşımıza çıkmaktadır. Moğol akınları sonucunda gerçekleşen göç hareketleri Orta Doğu'da etnik dalgalanmalara sebebiyet vermiştir. XIII. yüzyılda Moğollar Anadolu'yu istila ettikten sonra Moğol hakimiyeti altında yaşamak istemeyen Oğuz boylarından bir kısmı, Memlûk Devleti'ne sığınarak Antakya'dan Gazze'ye uzanan alana yerleşmişlerdir. Memlûkler döneminde yazılan eserler Kıpçak ağzına değil, dönemin standart diline ait eserlerdir ve bu yazı dilinin Harezm Türkçesinden farkı oldukça azdır. Bu yazı dili de Karahanlı ve Çağatay Türkçeleri arasında bir geçiş dönemini temsil eder. Memlûk devri eserleri Çağatay Türkçesine daha yakınken Harezm Türkçesi eserleri Karahanlı Türkçesine yakındır. Memlûk döneminde yazılan gramer ve sözlükler çoğunlukla standart dile aittir. Ancak zaman zaman Kıpçak ve Türkmen (Oğuz) ağzı özelliklerini de kaydederler (Ercilasun, 2004: 386).

1.3. Memlûk Kıpçak Türkçesi ile Yazılmış Eserler

1.3.1. Lügat ve Gramerler

1.3.1.1. Kitâbü'l-İdrâk li-Lisâni'1-Etrâk

20 Ramazan 712 (18 Aralık 1312)'de Endülüslü Ebû Hayyan tarafından Kahire'de tamamlanan eser Araplara Türkçeyi öğretmek amacıyla yazılmış bir eserdir. Müellifin ön sözde belirttiği üzere eser klasik dil kitaplarının düzenine uygun olarak lügat (sözlük), sarf (morfoloji) ve nahiv (sentaks) bölümlerinden oluşmaktadır. Ancak nüshalarda eser, lugat (sözlük) ve tasrif (gramer) şeklinde iki başlıkta toplanmıştır. Eserin bilinen iki nüshası bulunmaktadır. Bunlar "Veliyyüddin Efendi (Beyazıt Yazma Eserler Kütüphanesi) nüshası" ve "Dar'ul Fünûn (İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi) nüshası" dır (Aldemir, 2019: 66).

1.3.1.2. Kitâb-ı Mecmû-ı Tercümân-ı Türkî ve 'Acemî ve Mugalî

Müellifi bilinmeyen eserin tek nüshası Hollanda Leiden Akademisi Kütüphanesi'ndedir. Müstensihi Halil bin Muhammed bin Yusuf el- Konevi olan eser Araplara Türkçeyi öğretmek amacıyla H. 27 Şa'ban 743 (25 Ocak 1343)'te yazılmıştır (Özgür, 1994: 2).

1.3.1.3. Et-Tuhfetü'z-Zekiyye Fi'l-Lugati't-Türkiyye

Memlûk Kıpçak Türkçesinin önemli eserlerinden biri olan Et-Tuhfetü'z-Zekiyye Fi'l-Lugati't-Türkiyye'nin müellifi belli değildir. H. 829 (M. 1425) tarihinden önce yazıldığı tahmin edilmektedir. Eserin bilinen tek nüshası İstanbul Beyazıt Kütüphanesi, Veliyüddin Efendi bölümünde 3092 numarada kayıtlıdır. Eser iki kısımdan oluşmaktadır. İlk kısım Arapça-Kıpçakça madde başları bulunan alfabetik bir sözlük iken ikinci kısım ise şekil bilgisinden oluşmaktadır (Kaymaz ve Mohammad, 2016:2).

1.3.1.4. Kitâbu Bulgatü'l-Müştâk Fî Lugati't-Türk ve'l Kıfçak

Cemaleddin Ebū Muhammed Abdullāh et-Türkî tarafından yazılan eser Kıpçak- Oğuz sahası için oldukça önemlidir. Yazılış tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte kitabın ilk sayfasında Ebūbekir adlı bir kişinin bu eseri 855 (1451) tarihinde okuduğunu kaydetmesinden hareketle eserin 14. yüzyılın ikinci yarısında veya 15. yüzyılın başlarında yazıldığı tahmin edilmektedir. Eserin tek nüshası Paris Bibliotheque Nationale'de Turc No. 293 numarada kayıtlıdır (Altürk, 2018: 1445).

1.3.1.5. El-Kavânînü'l Külliye Li Zabti'l-Lügati't- Türkiyye

Yazarı ve yazılış tarihi belli olmayan 15. yüzyıl başlarında Kahire'de yazıldığı düşünülen Arapça yazılmış bir Türk grameri olan El-Kavânînü'l Külliye Li Zabti'l-Lügati't- Türkiyye'yi Memlûk sahasında yazılan diğer eserlerden ayıran en belirgin özelliği sözlük bölümünün olmayıp sadece gramer bölümünden oluşmasıdır. Eserin tek nüshası İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi Şehit Ali Paşa bölümünde yer almaktadır (Özgür, 2020:64).

1.3.1.6. Ed-Dürretü'l Mudiyye Fi'l-Lugati't-Türkiyye

Arapça-Türkçe sözlük ve konuşma kılavuzu olarak yazılan eserin yazarı ve yazıldığı tarih bilinmemekle birlikte 14-15. yüzyıllar arasında yazıldığı tahmin edilmektedir. Önemli sözlüklerden olan bu eseri Zajaczkowski bulmuş ve ilim alemine tanıtmıştır. Eserin tek nüshası Floransa'da bulunan Medicae Bibliotheca Laurenziana'dadır (Özgür, 1994: 2).

1.3.2. Edebî Eserler

1.3.2.1. Kitâb- ı Gülistân Bi't Türkî (Gülistan Tercümesi)

İran'ın ünlü şairi Sadi'nin 1258'de yazdığı Gülistân adlı eseri Seyfi Serâyî, Kıpçak Türkçesine çevirmiş ve bu çeviriyi 1391 yılında tamamlamıştır. Asıl Memlûk Kıpçakçasına ait olan eser tercümeden çok adapte karakterindedir (Karamanlıoğlu, 1989: 75). Eser, Mısır'da hâcibler hâcibi olan Emir Bathâs adına tercüme edilmiştir. Eserin tek yazması Seyfi Serâyî'nin elinden çıkmıştır ve Leiden (Hollanda) İlimler Akademisi Kütüphanesindedir (Ercilasun, 2004: 396-397).

1.3.3. Atçılık Alanındaki Eserler

1.3.3.1. Kitâbü fi Riyâzati'l- Hayl

Yazılış tarihi ve kim tarafından yazıldığı bilinmeyen eser Farsçadan Türkçeye çevrilmiş bir veterinerlik kitabıdır. Eser; atların özellikleri, at hastalıkları, tedavi usulleri ve at terbiyesi hakkında bilgiler barındırır (Ercilasun, 2004: 399). Eserin iki nüshası vardır bunlardan biri İstanbul Bayezid Umumî Kütüphanesi'nin Veliyüddin Efendi Bölümü'nde 3176 numara ile kayıtlı olan yazmanın 66b-102b varakları arasında bulunmaktadır. Bu nüshanın müstensihi Hüseyin b. Ahmed El- Erzurumî'dir. Bir diğer nüsha ise Paris Bibliotheque Nationale'nin Türkçe yazmalar kısmında 197 numara ile kayıtlı bulunan yazmanın 63a- 99b varakları arasındadır (Özgür, 1994: 10).

1.3.3.2. Münyetü'l-Guzât

Tercüme tarihi ve mütercimi bilinmeyen eser Arapçadan Türkçeye çevrilmiştir. Adından da anlaşılacağı üzere askerlikle ilgili olan eser Asıl Memlûk Kıpçakçasına aittir. Münyetü'l-Guzât'ın bilinen tek nüshası Topkapı Sarayı III. Ahmed Kütüphanesi'nde 3468 numarada kayıtlıdır. Eser 1446 yılında Gazi Altunboga adına istinsah edilmiştir (Uğurlu, 1984: 22).

1.3.3.3. Baytaratü'l- Vazıh

Atlar ve veterinerlikle ilgili olan eserin 14. Yüzyılın sonlarında yazıldığı tahmin edilmektedir. Eser Baytara adlı Arapça bir kitaptan Memlûk Devleti'nde padişah nedimi olan Tolu Beg'in emri ile tercüme edilmiştir. Eserin iki yazması bulunmaktadır bunlardan biri İstanbul Topkapı Sarayı Revan Köşkü Kütüphanesi'nde 1695 numarada kayıtlıdır diğer yazma ise Paris Bibliotheque Nationale, Suplement Turc, 179, 1-99a'da muhafaza edilmektedir (Özgür, 1994: 11-12).

1.3.4. Dinî Eserler

1.3.4.1. İrşâdü'l-Mülûk ve's-Selâtîn

Asıl Memlûk Kıpçakçasına ait olan eser 1387 İskenderiye'de Berke Faḳīh tarafından istinsah edilmiştir. Arapçadan satır altı şeklinde Kıpçak Türkçesine tercüme edilen eserin mütercimi ise bugün için bilinmemektedir (Doğan, 2013: 1158). Eserin tek nüshası İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi Ayasofya Bölümü'nde 1016 numarada kayıtlıdır (Toparlı, 1992: 16).

1.3.4.2. Kitâb Fî'l-Fıḳḥ

Satır altı bir fıkıh tercümesi olan eserin yazılış zamanı, mütercimi ve müstensihi belli değildir (Demirci, 2010: 73). Eserin tek nüshası İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi Ayasofya Bölümü'ndedir (Özgür, 2020: 65).

1.3.4.3. Kitâb Fî'l-Fıḳḥ Bi'l Lisâni't-Türkî

Fetva kitaplarından derlenerek oluşturulan eserin müellifi ve telif tarihi bilinmemektedir. Sultan Tatar'ın hazinesinde bulunmasından yola çıkılarak eserin 1421'den önce yazıldığı tahmin edilmektedir. Eserin tek nüshası İstanbul Millet Kütüphanesi Feyzullah Efendi bölümünde 1046 numarada kayıtlıdır (Sadykbekov, 2015:122).

1.3.4.4. Kitâb Mukaddime-i Ebu'l Leysi's- Semerkandî

Esenbay b. Sudun tarafından istinsah edilen eser dinî konulardan bahsetmektedir. Eserin tek nüshası İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi Ayasofya Bölümü'nde 1451 numarada kayıtlıdır (Özgür, 1994: 3).

1.3.4.5. Mukaddimetü'l-Gaznevî Fi'l-İbâdât

248 yapraktan oluşan eser Hanefi mezhebindeki ibadetlerin inceliklerini anlatmaktadır. Eserin yazarı Hanefi mezhebi fakihi Gaznevi'dir. Eseri Kıpçak Türkçesine aktaran mütercimi ve müstensihi bilinmemektedir. Eserin tek nüshası İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi, Reis'ül Küttap bölümü 389 numarada kayıtlıdır (Sadykbekov, 2015:122).

1.3.5. Okçuluk Alanındaki Eserler

1.3.5.1. Kitâb Fî İlmi'n-Nüşşâb (Hulâsa)

Mütercimi ve tercüme tarihi bilinmeyen eser Arapçadan Türkçeye çevrilmiş okçuluk kitabıdır. Eser 14. yüzyıl sonlarında Mısır'da kaleme alınmıştır. Eserin iki

nüshası bulunmaktadır. Birinci nüsha İstanbul Bayezıt Devlet Kütüphanesi Veliyüddin Efendi Bölümü'nde 3176 numarada kayıtlı yazmanın 1b-66a varaklarında kayıtlıdır. İkinci nüsha ise Paris Bibliotheque Nationale, Suplement Turc 179, 99b-143a'da kayıtlıdır (Özgür, 2021: 96).

İKİNCİ BÖLÜM

MEMLÛKLER VE MEMLÛK KIPÇAK TÜRKÇESİ HAKKINDA YAYINLANAN ÇALIŞMALAR

2.1. Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi Hakkında Kitaplar

2.1.1. Müstakil Bir Konu Olarak Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi Hakkında Yazılmış Kitaplar

2.1.1.1. Siyaset, Tarih, İslami Araştırma, Araştırma ve İnceleme Türünde Yazılmış Kitaplar

1. Abdüzzahir, İ. (2021). *Katibinin Gözünden Sultan Baybars* (A. Usta, Çev.). İstanbul: Yeditepe Yayınevi.

2. Ağır, M. A. (2015). *Memlûklarda Ticaret.* Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları.

3. Ağır, M. A. (2021). *Avrupalı Seyyahların Gözüyle Memlûk Türk Devleti*. İstanbul: Selenge Yayınevi.

4. Ak, M. (2014). *Memlûkler Tarihi* (AUZEF Ders Kitabı). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi.

5. Atmaca, E. (2016). *Halep'te İlmî Hayat: Memlûkler Döneminde* (1250-1517). İstanbul: Ensar Yayınevi.

6. Ayalon, D. (2015). *Memlûk Ordusunun Yapısı Üzerine Araştırmalar* (M. A. Ağır, Çev.). Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

7. Ayaz, Y. F. (2008). *Türk Memlükler Döneminde Saray Ağalığı Üstadarlık.* İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları.

8. Ayaz, Y. F. (2016). *Memlük Kıbrıs İlişkileri*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

9. Ayaz, Y. F. (2017). *Memlükler Döneminde Vezirlik 1250-1517*. İstanbul: İslam Araştırmaları Merkezi Yayınları.

10. Ayaz, Y. F. (2020). *Memlükler'de Tarih ve Tarihçiler*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

11. Ayaz, Y. F. (2022). *Memlükler 1250-1517*. İstanbul: İslam Araştırmaları Merkezi Yayınları.

12. Bıyıklı, K. (2020). *Memlük Tarihi*. İstanbul: Ezr Yayıncılık.

13. Budayev, N. M. (2009). *Memluk Tarihinden Bir Yaprak Kim Bu Çerkesler* (D. A. Batur, Çev.). İstanbul: Selenge Yayınları.

14. Clot, A. (2005). *Kölelerin İmparatorluğu Memlüklerin Mısır'ı Araştırmalar* (T. Ilgaz, Çev.). İstanbul: Epsilon Yayınevi.

15. Çakır, F. Ö. (2021). *Memlûk Devleti'nde Merkeziyetçi Yapının Oluşumu* (1250-1341). İstanbul: Kriter Yayınları.

16. Çetin, A. (2007). *Memlûk Devletinde Askerî Teşkilât*. İstanbul: Eren Yayıncılık.

17. Çetin, A. (2009). *Memlûk Devleti'nin Kuzey Sınırı*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

18. Çetin, A. (2020). *Türk Tarihinde Memlûk Asırları*. İstanbul: Timaş Yayınları.

19. Eldem, E. H. (1935). *Mısırın Son Memluk Sultanı Melik Tumanbay II Adına Çorluda Bulunan Bir Kitabe.* İstanbul: Devlet Matbaası Yayınevi.

20. Ercan, T. A. (2022*). İslâm Devletleri, Türkler ve İslâm/ Türkler Hakkındaki Gizli Hikmetler Memlük Örneği*. İstanbul: Büyüyenay Yayınları.

21. Erdoğan, E. (2015). *Memlükler*, Ankara: Berikan Yayınevi.

22. Erol, G. B. (2023). *Mekke'de Güç ve Hâkimiyet: Memlûkler Dönemi Mekke Emirleri.* İstanbul: Ketebe Yayınevi.

23. Güler, H. (2018). *Memlük Sultanlarının Alayları- 1250-1517*. Ankara: Dby Yayınları.

24. Güler, H. (2020). *Memlükler- Siyasetten Medeniyete*. Ankara: Akademisyen Kitabevi.

25. Güler, H. (2019). *Memlük Sultanlığı*. Ankara: Berikan Yayınevi.

26. Har-El S. (2019). *Ortadoğu'da Hâkimiyet Mücadelesi / Osmanlı- Memlûk Savaşı* 1485-1491 (G. Ç. Güven, Çev.), İstanbul: Alfa Yayınları.

27. İyas, İbn (2021). *Memluk Devleti'nin Son Yılları Kansu Gavrî ve Osmanlılar* (1501-1516. (R. Şeşen, Çev.), İstanbul: Yeditepe Yayınevi.

28. Kalaç, R. (2023). *Eyyubi ve Memlük Dımaşk'ında Hadis*. Ankara: Fecr Yayınları.

29. Kanat, C. (2022). *Ortadoğu'da Hâkimiyet Mücadelesi Memlük- Timurlu Münasebetleri* 1382-1447. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

30. Kara, A. (2017). *Bir Memlüklü Aydın, Bürokrat ve Tarihçi İbn Kesîr*. Ankara: İlâhiyât Yayınevi.

31. Kara, A. (2022). *Sultân en-Nâsır Muhammed b. Kalâvûn Döneminde Memlüklü Diplomasisi.* Ankara: İlâhiyât Yayınevi.

32. Kara, Y. (2016). *Tuhfetü'l Memlûk (Siyasetname),* İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları.

33. Karakuş, Z. (Haz.) (2018). *Okçuluk İlminin Kitabı Kitâbü'n Fî İlmi'n Nüşşâb.* Konya: Gedabad Yayınevi.

34. Kaya, B. (Ed.) (2023). *Memlük Entelektüel Tarihine Giriş I / Literatür Değerlendirilmesi*. İstanbul: İlmi Etüdler Derneği Yayınları.

35. Keleş, B. (2018). *Bahri Memlükler İktisadi ve Ticari Hayat*. İstanbul: Siyer Yayınları.

36. Keleş, B. (2020). *Bahri Memlüklerde Bölgesel ve Uluslararası İlişkiler* 1250-1382. Ankara: Nobel Bilimsel Eserler.

37. Koparman, Y. K. (1989). *Mısır Memlükleri Tarihi*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

38. Kortantamer, S. (1993). *Bahri Memluklar'da Üst Yönetim Mensupları ve Aralarındaki İlişkiler*. İzmir: Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

39. Kulan, M. (2022). *Memlükler ve Siyaset-i Şer'iyye Togan Şeyh el-Eşrefi Örneği*. İstanbul: Klasik Yayınları.

40. Makdîsî, H. E. M. (2019). *Mısır'daki İslâm Devletleri ve Türk Memlüklerin Faziletleri* (R. Şeşen, Çev.). İstanbul: Yeditepe Yayınevi.

41. Muslu, Y. C. (2016). *Osmanlılar ve Memluklar*. İstanbul: Kitap Yayınevi.

42. Özcan, E. (2019*). Eyyübi Memlük Döneminde Tefsir*. İstanbul: Kitap Dünyası Yayınları.

43. Özkan, H. (2015). *Memlüklerin Son Asrında Hadis- Kahire* 1392-1517. İstanbul: Klasik Yayınları.

44. Poyraz, M. (2022). *Selçuklular, Memlükler*, Haçlılar. İstanbul: Kitapyurdu Doğrudan Yayıncılık.

45. Sağlam, A. (2021). *Memlüklerde Toprak Yönetimi İkta*'. İstanbul: Yeditepe Akademi.

46. Sağlam, A. (2021). *En- Nâsır Muhammed Devri Memlûk Türk Devleti.* Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınevi.

47. Sağlam, A. (2023). *Sorularla Memlûk Tarihi,* İstanbul: Yeditepe Yayınevi.

48. Savut, H. (2019). *Memlük Müfessirleri.* Ankara: İlahiyat Kitap.

49. Şeker, M. (2020). *Memlüklerde Divânü'l Mezâlim*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.

50. Şeker, M. (2022). *Memlûklerde Hisbe Teşkilatı ve Muhtesibler* (1250-1517). İstanbul: Ötüken Neşriyat.

51. Tatarişvili, K. (2022). *Memlük* (E. Şenol Çev.). İzmir: Duvar Yayınları.

52. Tekindağ, M. C. Ş. (1961). *Berkuk Devrinde Memluk Sultanlığı - XIV. Yüzyıl Mısır Tarihine Dair Araştırmalar*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınevi.

53. Uzunkaya, U. (2023). *Mısır'da Oğuzca: Sultan Kayıtbay'ın Türkçe Manzumeleri.* Çanakkale: Paradigma Akademisi.

54. Yılmaz, H. (2019). *Memlükler ve Memlük Halifeleri*. Ankara: Elips Kitap.

55. Yılmaz, H., ve Midilli, M. E. (2019). *Mu'îdü'n-Ni'am: Makam ve Meslek Ahlâkı.* İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı.

56. Yiğit, İ. (2014). *Memlükler* 648-923/ 1250-1517. İstanbul: Kayıhan Yayınları.

57. Zengin, M. (2017). *İlhanlılar, Eretnalılar ve Memlûklar Dönemi Malatya* (1295-1401). İstanbul: Malatya Valiliği.

58. Zengin, M. 2022). *Memlük Türk Devleti Döneminde Trablus* 1289-1516. Ankara: Sonçağ Yayınları.

2.1.1.2. Dil ve Edebiyat, Araştırma ve İnceleme Türünde Kitaplar

1. Atalay, B. (1945). *Et-tuhfet-üz-zekiyye fil-lûgat-it-Türkiyy*e. İstanbul: Türk Dil Kurumu Yayınları.

2. Balcı, O. (2019*). Memlük Kıpçak Sözlük ve Gramerlerinde Türkmence*. İstanbul: Kriter Yayınları.

3. Battal, A. (1997). *İbni Mühennâ Lûgati* (İstanbul nüshasının Türkçe bölümünün indeksi). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

4. Bilge, R. (1828). *El- Kavâninü'l- Külliyye Li- Zabti'l- Lügati't- Türkiyye.* İstanbul: Evkaf Matbaası.

5. Bodrogligeti, A. (1969). *A Fourteenth Century Turkic Translation of Sa'di's Gülistan (Sayf-i Sarāyi's Gülistānbi't-Türkî)*. Budapest: Akadémiai Kiadó Yayınevi.

6. Büngül, N. R. (1944a). *Kitabı Riyazati- Hayil*. Konya: Ülkü Basımevi.

7. Büngül, N. R. (1944b); *Hülâsa.* Konya: Ülkü Basımevi.

8. Caferoğlu, A. (1931). *Kitâbü'l-idrâk li-lisâni'l-etrâk*. İstanbul: Evkaf Matbaası.

9. Delice, H. İ. (2003). *Hulasa Okçuluk ve Atçılık (Hüseyin b. Ahmet el-Erzurumî).* İstanbul: Kitabevi Yayınları.

10. Delice, H. İ. (2018). *Kıpçak Türkçesiyle Yazılmış Atçılık Kitabı [Kitâb Fî-Riyâzâti'l- Hayl]*. İstanbul: Asitan Kitap.

11. Eminoğlu, E. (2011). *Abbâs ibni Hamza es-Sabrânî Kitâbü'l-Ef'âl (Kıpçakça Satır Arası Sözlük).* Ankara: Akçağ Yayınları.

12. Ermers, R. J. (1999). *Arabic grammars of Turkic: The Arabic Linguistic Model Applied to Foreign Languages & Translation of 'Abū Ḥayyān Al-'Andalusī's Kitāb Al-'idrāk Li-lisān Al-'Atrāk*. Hollanda: Brill Yayınevi.

13. Ertane Baydar, A. S. (2018). *Memluk Kıpçak Türkçesinde Edatlar*. Ankara: Sonçağ yayınları.

14. Hayyan, E. (1402). *Kitâbu'l-İdrâk li-Lisâni'l-Atrâk*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, Arapça Yazmalar Bölümü, Numara: 3856.

15. Hayyan, E. (1335). *Kitâbu'l-İdrâk li-Lisâni'l-Atrâk*. İstanbul: Beyazıt Yazma Eserler Kütüphanesi, Veliyyüddin Efendi Bölümü, Numara: 2896.

16. İzbudak, V. (1936). *El-İdrak Haşiyesi*. İstanbul: Devlet Basımevi.

17. Karamanlıoğlu, A. F. (1989). *Seyf-İ Sarâyî: Gülistân Tercümesi* (Kitâb Gülistan bi't Türkî). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

18. Mohammad, R. (2022). *Memlük Türkçesinde Ekler ve İşlevleri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

19. Mustafa Bey (1891). *Kitâbu'l-İdrâk li-Lisâni'l-Etrâk*. İstanbul: Matbaa-i Âmire.

20. Öner, M. (1998). *Bugünkü Kıpçak Türkçesi.* Ankara: Türk Dil Kurumu.

21. Özgür, C. (2003). Kitâbü'l-Hayl, Memlûk Kıpçakçasıyla Yazılmış İlk Türk At ve Atçılık Eserinin Paris Yazması, İstanbul: Çantay Basımevi.

22. Özgür, C. (2020). *Kıpçak Türkçesi Üzerine Araştırmalar*. Ankara: Gazi Kitabevi.

23. Özkan, A. (2018). *Kitab-ı Mukaddime-i Ebu'l-Leysi's-Semerkandi, Giriş-İnceleme- Metin- Dizinler- Tıpkıbasım.* Konya: Palet Yayınları.

24. Öztopçu, K. (1989). *Munyatu'l-Ghuzât. A 14th Century Mamluk-Kipchak Military Treatise.* Harvard Üniversitesi.

25. Öztopçu, K. (2002). *Kitâb Fî 'İlm an-Nuşşâb, Memlûk Kıpçakçasıyla 14. yy.'da Yazılmış Bir Okçuluk Kitabı*. İstanbul: Şafak Ofset Yayınları.

26. Özyetgin, A. M. (2001). *Ebu Hayyan Kitâbü'l-İdrâk li-Lisâni'1-Etrâk- Fiil Tarihi Karşılaştırmalı Bir Gramer ve Sözlük Denemesi*. Ankara: Köksav Yayınevi.

27. Toparlı, R. (1992). *İrşâdü'l-Mülûk Ves-Selâtîn*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

28. Toparlı, R. (1993). *Kitâb fi'l-Fıkh (Şekil Bilgisi Özellikleri-Örnek Metin).* Erzurum: Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Yayınları.

29. Toparlı, R. (2003). *Ed-Dürretü'l-Mudiyye Fi'l-Lügati't-Türkiyye*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

30. Toparlı, R., Çögenli, M. S. ve Yanık, N. H. (1999). *El-Kavânînü'l-Külliye Li-Zabti'lLügati t-Türkiyye.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

31. Toparlı, R., Çögenli, M. S. ve Yanık, N. H. (2000). *Kitâb-ı Mecmû-ı Tercümân-ı Türkî ve Acemî ve Mugalî.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

32. Uğurlu, M. (1987). *Münyet'ül Guzât,* Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınevi.

33. Uğurlu, M. (1999). *Memlûk Türkçesinde Zarf- Fiilli Parçaların Dizimi*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

34. Usmanov, H. ve Maksudova, Z. (1980*). Sayf es-Sarai. Gülistan bi't-Türki.* İzdatel'stvo Kazanskogo Univertiteta

35. Uzluk, F. N. (1954). *Seyfi Serâyî, Gülistan Tercümesi*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

36. Yavuz, O. (2002). *Kansu Gavrî'nin Türkçe Dîvânı (Metin-İnceleme-Tıpkıbasım).* Konya: Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yayınları.

2.1.2. Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi Hakkında Yazılmış Kitap Bölümleri

1. Argunşah, M. (2013). Kitâbü'l-Ef'âl Kıpçakça Bir Sözlük Müdür? (ed. B. Gül) *Bengü Bitig. Ahmet Bican Ercilasun Armağanı* (s. 101-107) içinde. Ankara: Türk Kültürü Araştırma Enstitüsü Yayınları.

2. Bodrogligeti, A. (1971). *A Grammar Of Mameluke-Kipchak. Studia Turcica* (s. 89-102) içinde. Budapest: Akadémiai Kiadó.

3. Çakır, E. İ. (2021). *Memlükler I. İslam Tarihi*. Erzurum Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

4. Çakır, E. İ. (2021). *Memlükler II. İslam Tarihi*. Erzurum Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

5. Delice, H. İ. (2001). *Kitabu Riyazeti'l fi'l-Hayl. Türk Dili ve Edebiyatı Makaleleri I* (s. 119-180) içinde. Sivas.

6. Develi, H. (2002). *Kitabu'l İdrâk.* Türkiye Diyânet Vakfı İslam Ansiklopedisi, Cilt 26, s.108. İstanbul.

7. Düzenli, A. (2019). *Memlükler Döneminde Medreseler (648-923/1250-1517). Osmanlı Medreseleri Eğitim, Yönetim ve Finans* (s. 447-461) içinde. İstanbul: Mahya Yayınları.

8. Düzenli, A. (2023). *Memlükler Dönemi Hristiyan Tarihçilerinden İbnü's-Sukâ'î ve Tâlî Kitâbı Vefeyâti'l-A'yân'ı. Memlükler Dönemi İlim Geleneği (13. ve 14. Yüzyıllar)* (s. 331-362) içinde. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınevi.

9. Eckmann, J. (1996). Memluk Kıpçakçasının Oğuzcalaşmasına Dair. *Harezm, Kıpçak ve Çağatay Türkçesi Üzerine Araştırmalar* (Haz. O. F. Sertkaya,) (s. 67-73) içinde. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

10. Eckmann, J. (2011). Memlûk Kıpçak edebiyatı. *Harezm, Kıpçak ve Çağatay Türkçesi Üzerine Araştırmalar* (s. 52-66) içinde. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

11. Ercilasun, A. B. (2007). *Memlûk Kıpçak Dönemi Eserleri ile İlgili Düşünceler.Makaleler -Dil- Destan-Tarih-Edebiyat-* (s. 215-221) içinde. Ankara.

12. Kara, A. (2017). Memlük Toplumu: Sosyal Yapı, Şehirler ve İktisadi Faaliyetler Üzerine Bir Bakış. *Türk Tarihine Dair Yazılar II* (s.636-657) içinde, Ankara: Gece Kitaplığı.

13. Kara, A. (2021). Memlükler Döneminde Hac İbadeti Uygulamalarına Bir Bakış. *Hac Tarihi* (s.159-192) içinde. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

14. Kopraman, K. Y. (1991). *" Bahriyye"*, Türkiye Diyânet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, C. IV, s.512. İstanbul.

15. Kopraman, K. Y. (1992). *"Burciyye*", Türkiye Diyânet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, C. VI, s. 419-420. İstanbul.

16. Midilli, M. E. (2023). Memlük Ulemasını Mansıplar Üzerinden Çalışmak: Alimlerin Mansıplarla İlişkilerine Farklı Yaklaşımlar. *Memlük Entelektüel Tarihine Giriş - I: Literatür Değerlendirmesi* (s.13-36) içinde. İstanbul: İLEM Yayınları.

17. Öksüz, M. (2023). *XVI. Asır Kudüs Sancağı'nda Memlük Sultanlarına Ait Vakıflar. Tarihte Kudüs ve Mescid-i Aksa* (s.266-282) içinde. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı.

18. Özgür, C. (2021). Codex Cumanicus ile Memlûk Kıpçakçası Üzerine Ünlülerle İlgili Tespitler. *Sadettin Özçelik Armağanı* (s.44-53) içinde. Gazi Kitabevi.

19. Özgür, C. (2022). Codex Cumanicus ile Memlûk-Kıpçak Türkçesi Üzerine Ünsüzlerle İlgili Tespitler. *Prof. Dr. Recep Toparlı Armağanı* (s.403-410) içinde. İstanbul: Kesit Yayınları.

20. Tiyek, M. (2023). *Bir Mektubun Serüveni, Zehebî'nin İbn Teymiyye'ye Yazdığı Varsayılan Mektubu: En-nasîhatü'z-zehebiyye Li-ibn Teymiyye. Memlükler*

Dönemi İlim Geleneği (13.-14. Yüzyıllar) (s.261-290) içinde. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

21. Topsakal, İ.(2021). Memlükler (1250-1922). *Türklerin Tarihi: Başlangıçtan 20. Yüzyılın İlk Yarısına Kadar* (s.247-250) içinde. İstanbul: Yeditepe Yayınevi.

22. Yiğit, İ. (2004). *"Memlükler",* İslam Ansiklopedisi, C. 29, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yay., s. 90-97.

23. Zengin, M. (2018). Memlûk Türk Devleti Döneminde Anadolu-Suriye Askerî ve Ticarî Güzergâhı (Malatya-Antep-Halep Hattı). *Prof. Dr. Salim Cöhce Armağanı* (s.517-526) içinde. Ankara: Berikan Elektronik Basım Yayın.

24. Zengin, M. (2019). Memlûk Türk Devleti Döneminde Malatya Niyâbeti (1361-1516). *Ortaçağ'da Malatya-Makaleler* (s.238-282) içinde. Malatya: Bilsam Yayınları.

25. Zengin, M. (2020). Memlûklü Sultanı Melikül-Mansûr Selâhaddin Muhammed ve Saltanatı. *Sabit Duman Armağanı* (s.251-267) içinde. Ankara: Sonçağ Akademi.

26. Zengin, M. (2021). Melikü'l-Mansûr Ali Dönemi Memlûk Türk Devleti Tarihi (Burcî Memlûkleri Hâkimiyetinin Arefesi). *Akademik Bakışla Haçlılar Prof. Dr. Işın Demirkent'in Vefatının 15. Yılı Anısına* (s.359-374) içinde. İstanbul: Demirkent Eğitim ve Araştırma Vakfı.

2.2. Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi Hakkında Yazılmış Tezler

2.2.1. Yüksek Lisans Tezleri

2.2.1.1. Tarih Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezleri

1. Akın, M. M. (2018). *Memlük Devleti'nde Abbasî Halifeleri*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi.

2. Akkuş, F. (2005). *Ak Koyunlu- Memlûk Münasebetleri.* Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.

3. Arık, A. (2016). *Bahrî Memlukler ile İlhanlılar Arasında Ticari, Sosyal ve Kültürel İlişkiler.* Yüksek Lisans Tezi. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi.

4. Arslantaş, Y. (1996*). Memlükler Devrinde Suriye*. Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi.

5. Barut, B. F. (2023). *Memlük Devleti'ne Yapılan İlticalar* (Türkiye Selçukluları, Anadolu Beylikleri ve Osmanlı). Yüksek Lisans Tezi. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi.

6. Birinci, K. A. (2023). *Furûsiyye Kaynakları ve Memlüklerde Okçuluk.* Yüksek Lisans Tezi. Samsun Üniversitesi.

7. Çakır, M. (2023). *Vâfidûn Zümresi ve Bahrî Memlükler Üzerine Etkileri*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi.

8. Çetin, A. (1998). *Memlükler Döneminde Mısır Anadolu İktisadi Münasebetleri.* Yüksek Lisans Tezi. Ankara. Gazi Üniversitesi.

9. Çıplak, E. (2005*). El-melik En-nâsır Ferec b. Berkuk Devri Memlük Sultanlığı.* Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.

10. Durmaz, A. (2013). *Memlûk Sultanı el-Melikü'z-Zahir Rükneddin Baybars ve Kilikya Ermenileri*. Yüksek Lisans Tezi. Karabük Üniversitesi.

11. Durmuş, E. (2005). *Siyasi, İktisadi ve Kültürel Açıdan İlhanlı- Memlük Münasebetleri.* Yüksek Lisans Tezi. Harran Üniversitesi.

12. Elhossary, A.(2015). *Memlük Kaynaklarına Göre Yavuz ve Kanuni Dönemlerinde Mısır ve Şam'da Çıkan İsyanlar*. Yüksek Lisans Tezi. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi.

13. Erdem, D. A. (1998). *İlhanlı- Memlük Münasebetleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.

14. Ergun, N. (1999). *Ayni Calut Savaşı ve Neticeleri*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi.

15. Ersan, M. (1989). *XII.- XV. Yüzyıllar Arasında Oğuzlar'ın Döğer Boyu*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi.

16. Fathallahoğlu, F. (2023). ***الحياة الفكرية والثقافية في مدينة القدس في عصر المماليك البحرية*** *(1250-1382) / Bahri Memlük döneminde Kudüs şehrindeki fikri ve kültürel hayatı (1250-1382).* Yüksek Lisans Tezi. Mardin Artuklu Üniversitesi.

17. Kaçar, Y. (2006). *Bahri Memluk Devleti'nin Eğitim Sistemi ve Medreseler (1250-1382).*Yüksek Lisans Tezi. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi.

18. Kahraman, Ö. (2023). *Memlük Devleti'nde Eğitim ve Öğretim*. Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi.

19. Karababa, H. (2018). *Memlük Sultanı Seyfeddin Kutuz'un Hayatı, Siyasi ve Askeri Kariyeri.* Yüksek Lisans Tezi. Çankırı Karatekin Üniversitesi.

20. Karacan, S. (1985). *Abu- Hayyan'a göre Memlükler Devri Mısır Türklerinin Sosyal ve Kültürel Durumu*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.

21. Keleş, H. (2010). *Memlûkler'de Bilimsel, Sosyal ve Kültürel Hayat*. Yüksek Lisans Tezi. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi.

22. Kızıltoprak, S. (1997). *Memlük Sistemi ve Memlük Devleti'nin Kuruluşu.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi.

23. Özbek, S. (1988). *El- Melikü'z Zâhir Rükne'd- Din Baybars Hayatı ve Faaliyetleri.* Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi.

24. Özcan, A. (2006). *Memluk Devletinde Merkez Teşkilatı*. Yüksek Lisans Tezi. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi.

25. Özkan, H. S. (1999). *El-Melik El-Mansur Seyfeddin Kalavun el- Elfî Hayatı ve Faaliyetleri (678-689/1280-1290).*Yüksek Lisans Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi.

26. Özkara, G. H. (2009). *Memlük Sultanlarının Alayları (1250-1517).* Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.

27. Sürücü, M. (2019*). Altın Orda Devleti'nin İlhanlılar ve Memlüklerle Dinî Münasebetleri.* Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi.

28. Şeker, M. (2010). *Bahri Memlûklerde Dîvânü'l- Mezâlim*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.

29. Şirinoğulları, M. (1997). *Memlüklü Haçlı Münasebetleri*. Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi.

30. Tomar, C. (1996). *Memlük Devleti'nin Kuruluşu ve Gelişmesi: 1240- 1260.*Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi.

31. Uluçam, M. Z. (2015). *Memlûkların Güneydoğu Anadolu'da Bıraktığı Mimari İzler.* Yüksek Lisans Tezi. Batman Üniversitesi.

32. Yavuz, E. (2020). *Memlük Toplumunda Cariyelik*. Yüksek Lisans Tezi. Harran Üniversitesi.

33. Yıldırım, Ş. (2019). *Bahri Memlukler Zamanında Memluk- Altın Orda Münasebetleri (1250-1382)*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi.

34. Yiğit, R. (2014). *Mısır Memlûkleri Devleti'nde el- Melik el Eşref Barsbay Dönemi (1422-1438/H. 825-841)*. Yüksek Lisans Tezi. Nevşehir Üniversitesi.

35. Zengin, F. M. (2007). *Ortaçağ İslam Devletlerinde Türk Memlükleri.* Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi.

2.2.1.2. İslam Tarihi Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezleri

1. Aktaş, K. (1993). *Fatih ve 2. Bayezid Döneminde Osmanlı- Memlüklü Münasebetleri.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi.
2. Yavuz, İ. (2022). *Memlukler Döneminde Tıp (1250-1517).* Yüksek Lisans Tezi. Hitit Üniversitesi.

2.2.2.3. İslam Tarihi ve Sanatları Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezleri

1. Açıl, C. (2019). *Memlüklerin Kuruluş Sürecinde Memlük-Moğol Mücadelesi.* Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi.
2. Ayaz, Y. F. (1998). *Bahri Memlükler döneminde Harameyn Hizmetleri.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi.
3. Çetin, Ş. (2008). *XV. Yüzyıl Memlük Kaynaklarından Zubdetu Keşfu'l- Memâlik ve Sosyal- Kültürel Açıdan Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
4. Dağtekin, E. (2020). *Türk Memlükler Döneminde Siyer Yazıcılığı İbnü'd-Devâdârî (Ö. 736/1336'dan sonra) Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi.
5. Durak, S. (2019). *Erken Memlük Döneminde Mezalim Müessesesi (1250-1382).* Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi.
6. Erdem, H. H. (2017). *XIII. Asırda Suriye Bölgesinde Memlük- Haçlı Münasebetleri.* Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi.
7. Karakaş, H. (2023). *Burcî Memlük Sultanlarının Kutsal Beldelere Hizmetleri (784-923/ 1382-1517).* Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi.
8. Midilli, E. M. (2017). *Erken Memlük Döneminde Bir İlmî Müessese: İbn Tolun Camii (1296-1382).* Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi.
9. Soylu, N. F. (2023). *Bahrî Memluk Sultanlarının İn'am, İhsan ve Hediyeleri (648-784/ 1250-1382).* Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi.
10. Yalçın, F. M. (2011*). Bahrî Memlüklerde Nâib-i Saltanatlık.* Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi.

2.2.1.4. Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezleri

1. Altürk, G. (2006). Et- Tuhfetü'z-Zekiyye fi'l- Lugati't- Türkiye Üzerine Bir Dil İncelemesi. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.

2. Avcı, O. (2020). *Et- Tuhfetü'z- Zekiyye fi'l Lügâti't- Türkiyye'deki Söz Varlığının Kazak ve Kırgız Lehçelerindeki Durumu.* Yüksek Lisans Tezi. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi.

3. Aydın, E. (1997). *Şerhü'l- Menar Grameri: Giriş-Gramer-Metin- Bibliyografya.* Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi.

4. Bigzad, N. (2019). *Memluk Kıpçak Türkçesinde Kalıplaşmış Söz Birlikleri.* Yüksek Lisans Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi.

5. Bulut, A. (2019). *Kitâbu'l idrâk li- Lisâni'l Etrâk'te İsimler- Divânu Lügati't Türk ve Kıpçak Sözlükleriyle Karşılaştırma*. Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi.

6. Çevik, H. (2015). *Kitabü'l- Ef'âl Grameri: Fiil*. Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi.

7. Doğan, C. (2014). *Harezm Türkçesi ile Memlük Kıpçak Türkçesi Eserlerin Karşılaştırmalı Gramer Denemesi.* Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi.

8. Kara, H. (2014). *15. yüzyıl Memluk Sahası Şairlerinden Rûhi'nin Divânı: İnceleme-Metin.* Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi.

9. Köse, A. (2019). *Memluk Türkçesinde At ve Atçılık Terimleri*. Yüksek Lisans Tezi. Yozgat Bozok Üniversitesi.

10. Nazlı, M. (2012). *el-Ḳavânînü'l- Külliyye Li- Żabti'l-Lugâti't- Türkiyye'de Fiillerin İncelenmesi ve Eski Anadolu Türkçesiyle Kıyaslanması.* Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.

11. Özgür, C. (1988). *Baytaratü'l Vazıh (metin- indeks).* Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi.

12. Salan, M. (2010). *Et- Tuhfetü'z- Zekiyye Fi'l- Lugati't- Türkiyye'de Fiil.* Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.

13. Temel, D. (2020). *Memluk- Kıpçak Türkçesindeki Sağlık ile İlgili Söz Varlığı ve Kazakçadaki Durumu Üzerine Bir İnceleme.* Yüksek Lisans Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi.

14. Toparlı, R. (1978). *Memlûk Kıpçakcası Dil Yadigarları ve İrşad'ül- Müluk ve's-Selatin.* Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi.

15. Uğurlu, M. (1984). *Munyetu'l Guzat: Metin- İndex*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.

2.2.1.5. Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezi

1. Biçer, N. (2011). *Kıpçak Dönemi Eserlerinin Yabancılara Türkçe Öğretimi Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi.

2.2.1.6. Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezi

1. Kurt, A. (2021). *Baytaratu'l Vâzıh'ta Hâl Ekleri*. Yüksek Lisans Tezi. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi.

2.2.1.7. Arap Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezleri

1. Arab B. (2023). **شعر الحكمة في العصر المملوكي-لامية ابن الوردي أنموذجًا** / *Memlükler Döneminde Hikmet Şiiri: İbnü'l-Verdi Lamiyyesi Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Batman Üniversitesi.

2. Polat, H. (1997). *Et- Tuhfetu'l- Mulukiyye fi'd- Devleti't- Turkiyye*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi.

2.2.1.8. Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezi

1. Abduljaleel, D. N. (2018). *Eyyübi ve Memlük Dönemlerinde Mısır'da İslami Eğitimin Mukayesesi.* Yüksek Lisans Tezi. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi.

2.2.1.9. Sanat Tarihi Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezi

1. Abdelkreem, L. (2022). *İstanbul Türk ve İslam Eserleri Müzesi'ndeki Memlük Eserleri ve Mısır'daki Benzerleriyle Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi.

2.2.1.10. İlahiyat Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezi

1. Yılmaz, U. (2005). *Kayıtbay Zamanında (1468-1496) Memlük- Osmanlı İlişkileri.* Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi.

2.2.1.11. Temel İslam Bilimleri Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezleri

1. Almutreb, A. (2023). *شرح عقائد النَّسفي لبدر الدين ابن الْغَرْستحقيق ودراسة/ Bedreddin İbn Ğurs'un ''Şerhu Akaidi'n- Nesefîyye'' İsimli Eserin Tahkik ve Değerlendirilmesi.* Yüksek Lisans Tezi. Bingöl Üniversitesi.
2. Canlı, E. M. (2020). *Memlük Kahiresi Hanefî Çevresi*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi.
3. Kavşut, F. (2004). *Kadınların Hadis İlmindeki Yeri (Hicri XI. Asır Memlukler Dönemi).* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi.
4. Kocaer, M. (2019). *Kıpçak Türkçesi Eserlerde İslam Hukuku ve Fıkıh Istılahları* (İrşâdü'l- Mülûk ve's- Selâtin Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi.

2.2.1.12. İslam Mezhepleri Tarihi Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezi

1. Yapıcı, Y. (2022). *Ömeri, Makrizi ve Kalkaşendi Örneğinde Memlük Tarihçilerinin Eserlerinde İslam Mezheplerine Dair Bilgiler*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi.

2.2.1.13. Geleneksel Türk Sanatları Ana Sanat Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezleri

1. Temurçin, G. N. (2016). *Memlük Dönemi Tezhip Sanatının İncelenerek Günümüz Tezhip Sanatında Yorumlanması*. Yüksek Lisans Tezi. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi.
2. Yıldırım, S. (2023). *Memluk Dönemi Baybars Kur'an-ı Kerim'indeki Geometrik Desen Tasarımı*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi.

2.2.1.14. Sanat ve Tasarım Ana Sanat Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezi

1. Ateşgöz, A. (2022). *Memlüklüler Dönemine Ait Dört Farklı Kelile ve Dimne Nüshasında Yer Alan Resimlerin Kompozisyon Düzeni ve Sanatsal Üretimler*. Yüksek Lisans Tezi. Kastamonu Üniversitesi.

2.2.1.15. Arkeometri Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezi

1. Delen, İ. (2020). *Mardin Arkeoloji Müzesinde Bulunan Sürekli Definesindeki Eyyubi ve Memlükler'e Ait Altın Sikkelerin Arkeometrik Karakterizasyonu*. Yüksek Lisans Tezi. Batman Üniversitesi.

2.2.2. Doktora Tezleri

2.2.2.1. Tarih Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Doktora Tezleri

1. Aydın, E. Y. (2023). *Eyyûbîler ve Memlûkler döneminde İskenderiye*. Doktora Tezi. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi.

2. Çelik, Y. M. (2020). *Memlûkler Döneminde Antakya (1268-1516).* Doktora Tezi. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi.

3. Çetin, A. (2002). *Memlük Devletinde Askeri Teşkilat*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi.

4. Kami, G. (2023). *Damascene scholars in the Mamluk-Ottoman transition: History of three generations of the Ghazzi family (1450-1650) / Memlük-Osmanlı Geçiş Döneminde Dımaşk Uleması: Gazzi Ailesinin Üç Kuşağının Tarihi (1450-1650).* Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi.

5. Kanat, C. (1996). *Memlük- Timurlu Münasebetleri: 1382-1447*. Doktora Tezi. Ege Üniversitesi.

6. Kara, A. (2017). *Bir Memlüklü Aydın, Bürokrat ve Tarihçi İbn Kesîr (701-774/1301-1373).* Doktora Tezi. Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi.

7. Keleş, B. (1998). *Memlukler'de İktisadi ve Ticari Hayat (125-1382).* Doktora Tezi. Erciyes Üniversitesi.

8. Safran, M. (1989). *Yaşadıkları Sahalarda Yazılan Lügatlere Göre Kuman/Kıpçaklar'da Siyasi, İktisadi, Sosyal ve Kültürel Yaşayış.* Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi.

9. Selim, M. A. (2001). *Osmanlı Yönetimi Altında Memlükler 1517- 1660.* Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi.

10. Yalçın, F. M. (2016). *Bahrî Memlükler'de Dımaşk Kâdıkudâtları.* Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi.

2.2.2.2.Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Doktora Tezleri

1. Ağar, E. M. (1989). *Kitabu Fi'l Fıkh Bi-Lisani't- Türki (inceleme-metin-sözlük) (2cilt)*. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi.

2. Al-Turk, G. (2012). *Kitabu Bulgatu'l-Muştak fi Lugati't- Türk we'l- Kıfçak Üzerine Bir Dil İncelemesi.* Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi.

3. Doğan, C. (2020). *XIV.- XV. Yüzyıl Tarihî Türk Yazı Dillerinde Dil Karmaşaları*. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi.

4. Elsawah, E. (2023). *Memlūk Döneminde Yazılan Bedreddin El-Aynī'nin 'ıḳdü'l-Cumān Fī Tārīḫi Ehli'z-Zamān Adlı Tarih Kitabında Türkçe Unsurlar*. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi.

5. Erkan, M. (1986). *Siretü'n Nebi (Tercümetü'z- Zarir) İnceleme- Metin*. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi.

6. Harmanda, S. (2023). *Memluk- Kıpçak Sahası ile Türkmen ve Azerbaycan Türkçelerinin Tarihî Karşılaştırmalı Gramer ve Sözlük Denemesi.* Doktora Tezi. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi.

7. Kapdan, S. H. (2014). '*Ermeni Harfli Kıpçakça Zebur=Psalter' Adlı Eser ile Memlük Kıpçak Türkçesiyle Yazılmış 'İrşâdü'l- Mülük ve's- Selâtin' Adlı Eserin Şekil Bilgisi Bakımından Karşılaştırılması*. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi.

8. Khairullah, H. (2016). *Et- Tuhfetü'z- Zekiyye Fi'l Lugati't- Türkiyye Çeviri- Fiil İncelemesi.* Doktora Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi.

9. Kuanişbayev, E. (2006). *Kitab-ı fi'l Fıkh (giriş-metin-dizin-tıpkıbasım).* Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi.

10. Mohammad, R. (2018). *Memlük Kıpçak Türkçesinde Ekler ve İşlevleri*. Doktora Tezi. Ege Üniversitesi.

11. Negiş, Z. (2015). *Memlük Kıpçakçasında Fiilimsiler*. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi.

12. Nizam, O. (2022). *Asıl Memlûk Kıpçak Türkçesinin Söz Dizimi*. Doktora Tezi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.

13. Özgür, C. (1994). *Baytaratü'l Vazıh'ın Kıpçakça ve Türkmence Yazmalarına Göre Kıpçakçanın Oğuzcalaşması (Türkmenceleşmesi) Üzerine Bir Dil Araştırması.* Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi.

14. Özyetgin, M. A. (1999). *Kitabu'l- İdrak li Lisani'l-Etrak'te Fiiller (Kitabu'l-İdrak li Lisani'l- Etrak'teki Fiiller Temelinde Eski ve Bugünkü Kıpçak Dil Alanında fiiller Üzerine Tarihi Karşılaştırmalı Bir Gramer ve…) (2 cilt).* Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi.

15. Sökmen, A. S. (2024). *Memlûk Kıpçak Sahasında Yazılmış Sözlük- Gramerlerde Kılınış*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.

16. Toparlı, R. (1981). *İrşadü'l- Müluk ve's- Selatin.* Yayımlanmamış Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi.

17. Yıldırım, D. K.(2020). *Memlük- Kıpçak Türkçesi Söz Varlığı İncelemesi: Mutfak ve Yemek Kültürüne Ait İsimler*. Doktora Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi.

18. Yılmaz, R.(2013). *Ed- Dürretü'l- Mudıyye Fi'l- Lugati't Türkiyye'nin Memlük Türkçesi ve Oğuz Türkçesi Nüshalarının Karşılaştırılması*. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi.

2.2.2.3. Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Doktora Tezi

1. Aldemir, Ü. (2020). *Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kaynak Eserler (Kitâbu'l- İdrâk li- Lisâni'l- Atrâk Örneği)*. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi.

2.2.2.4. İlahiyat Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Doktora Tezi

1. Ayaz, Y. F. (2004). *Memlük Döneminde (1250-1517) Vezirlik*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi.

2.2.2.5. Temel İslam Bilimleri Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Doktora Tezleri

1. Ajghıf, M. (2020). *Memlükler Dönemindeki Müsta'rib Türk Tarihçilerin Eserlerindeki Türkçe Kelimeler: Tarihu'l Fahiri Örneği*. Doktora Tezi. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi.

2. Beyatlı, Y. (2022). *Memlük Hanefîliği'nde İktâ Arazisinin İcâresi*. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi.

3. Çimen, F. (2019). *Memlükler Dönemi Hadis Tartışmalarında Bedreddin ez-Zerkeşî'nin Yeri*. Doktora Tezi. Yalova Üniversitesi.

4. Emiroğlu, N. (2019). *Türk (Bahri) Memlükler Dönemi'nde Hadis İlmi (Hicri VII-VIII. Asırlar)*. Doktora Tezi. Çukurova Üniversitesi.

5. Gürkan, N. (2000). *Arap Edebiyatında Memlukler (Moğollar) Dönemi (656/1258-923/1517)*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi.

6. Khanjanov, S. (2021). *Memlükler Dönemi Hanefilerinde İctihad ve Taklid Tartışmaları*. Doktora Tezi. Bursa Uludağ Üniversitesi.

7. Sever, M. (2017). *Bahrî Memlüklü Dönemi Mezhep Hareketleri*. Doktora Tezi. Samsun On Dokuz Mayıs Üniversitesi.

2.2.2.6. İslam Tarihi ve Sanatları Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Doktora Tezleri

1. Demir, M. (2023). *Memlük- Haçlı İlişkileri (1250-1291).* Doktora Tezi. Hitit Üniversitesi.
2. Düzenli, A. (2021). *Memlükler Döneminde İktidar- Ulemâ İlişkisi (648-923/1250-1517).* Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi.
3. Midilli E. M. (2022). *Uleymî'nin Kudüs Tarihi: Memlükler Döneminde Kudüs'te Alimler ve Eğitim Kurumları.* Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi.
4. Obeıdat, M. (2021). *Kerek Müzesi'nde Bulunan Bahri Memlükler'e Ait Yayımlanmamış Gümüş Sikkeler.* Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi.

2.2.2.7. Türk Sanatı Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Doktora Tezi

1. Okumura, S. (2003). *Memluk Halılarında Türk Kültürünün İzleri*. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi.

2.2.2.8. Bilim Tarihi Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Doktora Tezi

1. Arslan, Y. T. (2015). *On Altıncı Yüzyıl Osmanlı Astronomisi ve Memluk Etkisi*. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi.

2.3. Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi Hakkında Yazılmış Makaleler

2.3.1. Siyaset, Tarih, İslami Araştırma, Araştırma ve İnceleme Türünde Yazılmış Makaleler

1. Acar, A. ve Ergin, M. M. (2012). Halep'te Memlüklü Dönemine Ait Medrese Vakıfları. *Dicle Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*. 14 (2) ,1-36.
2. Acar, H. ve Kılıç, A. (2020). Berkuk Dönemi Siyasi Olayları ve Memlük Devleti'nin Sosyopolitik Yapısının Değerlendirilmesi. *Avrasya Etütleri*, 57(1), 225-254.
3. Ağalarlı, M. (2010). XVI. Yüzyılın Başlarında Safevi Devletiyle Memlük Devleti Arasında Siyasi İlişkilere Genel Bir Bakış. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(2), 124-135.
4. Ağır, A. (2011). Memlûk Sultanlarının Gölgesi Altında Hilâfet Kurumu. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(2), 637 - 651.
5. Ağır, A. ve Solak, K. (2013). Memlûk Devleti'nin Doğu Akdeniz'deki Önemli Siyasî Faaliyetleri. *Çanakkale Araştırmaları Türk Yıllığı*, 11(14), 107 - 130.
6. Ağır, M. (2015). Memlûk Askerî Teşkilatıyla İlgili Yapılmış Bazı Araştırmalara Dair. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(2), 447 - 457.

7. Akın, B. M. (Çev.) (2019). Bir Aile Arşivine Yansımasıyla Geç Memlük Dönemi Halep'inde Evlâdü'n-Nâs Vakıfları. *Akademik Platform İslami Araştırmalar Dergisi*, 3 (3), 441-461.

8. Akkuş Yiğit, F. (2012). Memlûk Sultanı Kalavun Zamanında Ermeniler. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 163(163).

9. Akkuş Yiğit, F. (2015a). Memlûk-Ermeni Münâsebetleri. *Gazi Akademik Bakış*, 8 (16 (Ermeni Meselesi Özel Sayısı)), 171 - 206.

10. Akkuş Yiğit, F. (2015b). Memlûkler'de Evlilik Hazırlıkları. *Türkiyat Mecmuası*, (25), 331 - 351.

11. Akkuş Yiğit, F. (2016a). İktidar ve İzdivaç: Memlûk-Altın Orda-İlhanlı Üçgeninde Siyasi Evlilikler. *Karadeniz Araştırmaları*, 13(49), 103-120.

12. Akkuş Yiğit, F. (2016b). Memlûk Tarihinde Kadın Şarkıcı ve Müzisyenler. *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 30(1), 45-62.

13. Aktan, A. (1999). Memlûk-Haçlı Münasebetleri. *Belleten*, 63(237), 411-452.

14. Alıç, S. (2020). Memlûkler Tarafından Katledilen Dulkadir Emirleri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (43), 83 - 94.

15. Altın, K. ve Kömürcü, E. (2022). Memlüklerde Levirat Evlilikler. *Alınterı Journal Of Socıal Scıences* , 6 (2), 161-169.

16. Arslan, T. (2018). Osmanlı Ülkesinde Bir On Beşinci Asır Memlük Astronomu: Ömer ed-Dımaşkî ve Mîkât İlmi Mecmuası Hamidiye 1453. *Nazariyat İslâm Felsefe ve Bilim Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 117 - 139.

17. Arslantaş, Y. (2003). Memlûk-Moğol Mücadelesi ve Orta Doğu Tarihine Etkileri. *Belleten*, 67(250), 781-800.

18. Atasoy, N. (1968). 1510 Tarihli Memluk Şahnamesinin Minyatürleri. *Sanat Tarihi Yıllığı,* (2), 49-69.

19. Atçıl, A. (2017). Memlükler'den Osmanlılara Geçişte Mısır'da Adlî Teşkilât ve Hukuk (922-931/1517-1525). *İslam Araştırmaları Dergisi*, (38), 89 - 121.

20. Atmaca, E. (2018). Memlûkler Dönemi Ulemâsından Ebü'l-Velîd İbnü'ş- Şıhne ve Timur ile Münasebeti. *Turkish Studies (Elektronik)*, 13(16), 21 - 34.

21. Atmaca, E. (2021). Memlükler Dönemi Tarih Yazımına Bir Örnek: Ebû Zer Sıbt İbnü'l-Acemî (ö. 884/1480) ve Künûzü'z-Zeheb fî Târîhi Haleb Adlı Eseri. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 8(2), 12-35.

22. Ayalon, D.(1989). Memlûk Devleti'nde Kölelik Sistemi. Tarih -İncelemeleri Dergisi. *Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları*, 4(1), 211-247.

23. Ayaz, F. Y. (2005a). Memlükler Döneminde Vezir-Ümera İlişkileri. *Çukurova Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi*, 5(1), 123.

24. Ayaz, F. Y. (2005b). Memlükler Dönemi Vezirlerinden İbnü?s-Selûs (ö. 693/1294). *Çukurova Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi*, 5(1), 91-122.

25. Ayaz, F. Y. (2006). Memlükler Döneminde Vezirlerin Görevleri. *Çukurova Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi,* 6(1), 142-182.

26. Ayaz, F. Y. (2007a). Türk Memlükler Döneminin Büyük Emîrlerinden Yelboğa El ömerî ö 768 1366 ve idaredeki Nüfuzu. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(1), 81-100.

27. Ayaz, F. Y. (2007b). Memlük-İlhanlı İlişkilerinde Bir Dönüm Noktası: Şakhab Savaşı (702/1303). *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,* 9(15), 1-32.

28. Ayaz, F. Y. (2007c). Memlük Sultanlarından Seyfeddin Ebûbekir ve Alaeddin Küçük Dönemlerinde (741-742/1341) Büyük Emîrler Arasındaki Mücadeleler. *Dinî Araştırmalar Dergisi* , 9 (27), 247-274.

29. Ayaz, F. Y. (2007d). Türk Memlükler Döneminde Mısır Halkının Siyasî Olaylara Karşı Tutumu. *Çukurova Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi*, 7 (1), 45-94.

30. Ayaz, F. Y. (2011). Memlüklerin Tarsus'u Fethi. *İSTEM*, (18), 197 - 217.

31. Ayaz, F. Y. (2013a). Çerkez Memlükler Döneminde Üstâdârlık (Saray Ağalığı). *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 22(1), 291-322.

32. Ayaz, F. Y. (2013b). Memlük Tarihçilerine göre Dulkadiroğlu Şahsuvar Bey İsyanı. *Belleten*, 77(279), 403 - 443.

33. Ayaz, F. Y. (2016a). Memlükler Döneminin (648-923/1250-1517) Öne Çıkan Vefeyât, Tabakât ve Terâcim Eserleri. *Çukurova Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi*, 16 (2), 1-38.

34. Ayaz, F. Y. (2016b). Memlük-Türkiye (Anadolu) Selçuklu Münasebetleri. *Selçuklu Medeniyeti Araştırmaları Dergisi*, (1), 73-115.

35. Ayaz, F. Y. (2018). Memlükler Döneminde (648-923/1250-1517) Siyer Çalışmaları -Safedî'nin (ö. 764/1363) el-Vâfî Adlı Eserinde Hz. Peygamber'in Hayatı-. *Siyer Araştırmaları Dergisi* , (4),11-35.

36. Ayaz, F. Y. (2020). Memlükler Dönemi (648-923/1250-1517) Tarih ve Tabakât Eserlerine Dair. *İslam Tetkikleri Dergisi*, 10 (1), 147 - 179.

37. Ayaz, F. Y. ve Alibekiroğlu Eren, F. (2019). Memlük Devletinde Sultan ve Emîrlerin Hanefîliğe İlgisi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (5), 284-296.

38. Ayaz, F. Y. ve Mortel, R. T. (2005). On Beşinci Yüzyılda Memlük Sivil Bürokrasisinin Gerilemesi: Ebü'l-Hayr En-Nehhâs'ın Kariyeri. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(2), 91-104.

39. Aygan, A. (2022). Memlük Kur'an Sanatı Literatürü. *Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,* (29), 120 - 136.

40. Aygan, A. (2023a). "Diyanet İşleri Başkanlığı Merkez Kütüphanesi'nde Kayıtlı Üç Memlük Mushafının Kitap Sanatları Açısından İncelenmesi". *Trabzon İlahiyat Dergisi*, 10 (1), 7-27.

41. Aygan, A. (2023b). Memlûk Kur'ân Sanatına Problematik Bir Yaklaşım. *Şarkiyat Mecmuası*, (42), 13 - 34.

42. Bahadır, G. (2010). Ira Marvin Lapidus'un "Muslim Cities in the Later Middle Ages" kitabına göre Memluk tarihi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 20(2), 383 - 398.

43. Başoğlu, T. (2022). Memlükler Dönemi Hanefî Usul Literatürü. *İslam Tetkikleri Dergisi*, 12(1), 55 - 92.

44. Baydar, N. (2004). El Yazmalarında Belgeleme ve Konservasyon Çalışması: 15. Yüzyıldan Bir Memluk El Yazması. *Türk Kütüphaneciliği*, 18(1), 3 - 26.

45. Bayram, F. (2019). Mısır'da Osmanlı İdaresi ve Memlük İsyanları Hakkında Ebûbekir Ratib Efendi Tarafından Şehzade (III.) Selim'e Sunulan Bir Rapor. *Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 4(1), 30-53.

46. Çetin, A. (2004). Memlukler Devrinde Kullanılan Meskukata Bir Bakış. *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 19(1), 39 - 54.

47. Çetin, A. (2007). Memlûk Devleti'nde Savaşın Kültürel Esaslarına Dâir. *Belleten*, 71(262), 909-922.

48. Çetin, A. (2008). Bir Memlûk Kaynağında Yer Alan Oğuz/Türkmen Boyları ve Damgalarına Dâir Bir Değerlendirme. *Belleten*, 72(264), 483-490.

49. Çetin, A. (2010). Memlûk Devleti'nde Cezalar ve İşkencelere Dâir. *Belleten*, 74(270), 351 - 368.

50. Çetin, A. (2011). Memluk Devletinde Okçuluk. *Gazi Türkiyat*, (9), 67 - 86.

51. Çetin, A. (2021a). Doğu Akdeniz'de Memlûk-Haçlı Mücadelesinde Trablus Şehri. *Türkiyat Mecmuası*, 31(1), 185 - 197.

52. Çetin, A. (2021b). Memlûklerin Doğu Akdeniz Hâkimiyetinde Sultan İnal ve Hoşkadem'in Kıbrıs'a Müdahalesi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 21(1), 297 - 310.

53. Çıplak, E. (2020). Memlûk Asıllı Bir Mimar "Çerkes el-Halîlî" (731? – 791/1330? – 1389). *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 1(3), 27-36.

54. Çıplak, E. (2021). Memlûklerde La'bü'l-Kürre "Çevgân". *Ortaçağ Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 255 - 263.

55. Çoban, T. (2019). Bahrî Memlûk Hükümdarlarının Eğlence ve Alışkanlık Unsuru Olarak Şarap. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 7(20), 143 - 153.

56. Dağınık, Z. ve Akan, S. (Çev.) (2019). Geç Memlük Dönemi'nde Zanaatkârlar, Sonradan Görmeler ve Sufiler. *Akademik Platform İslami Araştırmalar Dergisi*. 3(2), 255-271.

57. Durmuş, E. (2014). Memluklar Zamanında Halep Naipliği'ne Bağlı Bir Şehir: "Birecik". *Turkish Studies (Elektronik)*, 9(4), 413 - 427.

58. Durmuşoğlu, K. (2019). Abaka Han Dönemi (1265-1282) İlhanlılar'da Dış Siyaset (Altın Orda, Çağatay ve Memlûk Örneği). *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (65), 221-244.

59. Düzenli, A. ve Ayaz F. Y. (2017). Memlükler Dönemi Hristiyan Tarihçileri. *Çukurova Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi*, 17(2), 85 - 102.

60. Düzenli, A. (2022). Memlûkler Dönemi İktidar-Ulemâ İlişkilerinin Tarih Eserlerine Yansıması -Makrîzî ve İbn Tağrîberdî Örneği-. *Çukurova Üniversitesi İâhiyat Fakültesi Dergisi,* 1(1), 156 - 167.

61. Düzenli, A. (2023a). Memlûk Mısır'ının Sosyal Hayatından Bir Kesit: Bir Cambazlık (Akrobasi) Hikâyesi. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi(Özel Sayı 1 (Cumhuriyetin 100. Yılına),* 426-442.

62. Düzenli, A. (2023b). Para Değerleme Meclislerinde Memlûk Başkadıları. *Oş Devlet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İlmi Dergisi* ТЕОЛОГИЯ ФАКУЛЬТЕТИНИНИЛИМИЙ ЖУРНАЛЫ , (34), 177-217.

63. Ekinci, A. ve Yavuz, E. (2021a). Memlük Devleti'nde Cariyelerin Sosyal Hayatta Etkisi. *İstanbul Üniversitesi Kadın Araştırmaları Dergisi* (22), 59-73.

64. Ekinci, A. ve Yavuz, E., (2021b). Bahrî Memlüklerinde Cariyelerin (İktidar Üzerindeki) Rolleri. *Ortaçağ Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 39 - 53.

65. El-Advân, Ş. (2016). İbn İyâs'ın Bedâ'i'u'z-zühûr Adlı Kitabında Memlük-Osmanlı Çatışması Hakkındaki Kaynakları (922-923/1516-1517). *Usul İslam Araştırmaları,* (25), 311 - 330.

66. Emiroğlu, N. (2017). Kadınların Hadis Okuttuğu Mekânlar: el-Câmiu'l-Muzafferî Örneği. *İslam Araştırmaları Dergisi*, (37), 33-70.

67. Emiroğlu, N. (2019a). Hadis İlmi Açısından Bahrî Memlükler Döneminde Hanbelî-Eşari Münasebetleri. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi* , (5), 458-470.

68. Emiroğlu, N. (2019b). Mezhep Faktörünün Muhaddisler Üzerindeki Etkisi (Memlükler Dönemi-Hanefî-Şâfiî Bağlamında). *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi* , (5), 444-457.

69. Emiroğlu, N. (2020). Memlüklerde Hadis ve Ulema. *İslam Tetkikleri Dergisi*, 10(1), 365 - 387.

70. Emiroğlu, N. ve Alibekiroğlu Eren, F. (2019). Mezhep Faktörünün Muhaddisler Üzerindeki Etkisi (Memlükler Dönemi-Hanefî-Şâfiî Bağlamında). *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (5), 444-457.

71. Emiroğlu, N. ve Yılmaz, M. (2019). Memlüklerde İlmî Hayat ve Kadınların İlmî Hayattaki Yeri. *Turkish Studies – Comparative Religion Studies* , 15 (1) , 97-111.

72. Erol, B. (2018). Memlûklerde Dört Mezhep Başkadılıklarının Kuruluşu ve İşleyişi. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, (87), 73 - 87.

73. Erol, B. (2019a). Memlûk Sultanlarının Hacları. *Tarih Okulu Dergisi*, 12(40), 312 - 355.

74. Erol, B. (2019b). Memlûkler Zamanında Mısır Mahmili. *Türkiyat Mecmuası*, 29(1), 45 - 80.

75. Erten, K. ve Çıplak, E. (2022). Zübdetü't-Tevârîh'e Göre Timurlu-Memlûk Mücadelesi. *Anadolu Mecmuası*, 1(2), 1-31.

76. Eser, M. (2023). Memlükler Döneminde (648-923/1250-1517) Ehl-i Zimme'nin İstihdamı. *Yakın Doğu Üniversitesi İslam Tetkikleri Merkezi dergisi (Online),* 9(1), 101 - 118.

77. Eşer, A. (Çev.) (2021). Ulema ve Memlük Sultanlarının Çıkar İlişkileri. Mizanü'l-Hak: *İslami İlimler Dergisi*. (13), 535-562.

78. Evanoni, A. ve Durmuşoğlu, K. (2023). Ayn Câlût Savaşı: Memlûk Tarih Anlatılarında Paradigmatik Bir Tarihsel Olay. *Genel Türk Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 5(9), 391 - 402.

79. Gezen, N. (2023a). İktidar ve Ölüm: Memlûk Devleti'nde Sultanların Ölüm Sebepleri Üzerine Genel Bir Değerlendirme (1250-1517). *Ortaçağ Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 231-246.

80. Gezen, N. (2023b). Mısır Halkı Üzerinde Türk Hâkimiyeti: 1250-1517 Memlûkler Dönemi. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 18(1), 80 - 89.

81. Göde, K. (1994). Mısır Türk Sultanı Baybars'ın Anadolu Seferi ve Kayseri'ye Gelişi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5, 83-98.

82. Gökdemir, A. (2021a). Kur'ân Tilâveti ve Kıraati Bağlamında Eyyûbîler'in Memlükler ve Endülüs'e Etkisi. *İHYA Uluslararası İslam Araştırmaları Dergisi* , 7 (2), 521-532.

83. Gökdemir, A. (2021b). Memlükler'de Kur'ân Tilâveti ve Kıraat İlmi. *FSM İlmi Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimler Dergisi* , (17), 567-586.

84. Gökhan, İ. (2006). Memluk Sultanı Zahir Sefuddin Çakmak Döneminin Salgın Hastalık ve İktisadi Buhranları (H.842-857/M.1438-1453). *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (15), 341 - 366.

85. Gökhan, İ. (2008). El-Eşref Barsbay Döneminde Memlük Devleti'nde Salgın Hastalıklar ve İktisadi Buhranlar (1422-1438). *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 23(1), 91 - 136.

86. Gökhan, İ. ve Yiğit, R. (2019). Muhammed b. Kalavun'un Üçüncü Saltanat Dönemi'nde (1310-1341/h. 709-741) Memlûk İktisadi Hayatını Etkileyen Unsurlara Genel Bir Bakış. *Turkish Studies - Historical Analysis*, 14(2), 201 - 216.

87. Gül, M. (2002). Mısır Memlûklarının Hudud Kalesi Rumkale ve Anadolu'da Memlûk İzleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(2), 359 - 366.

88. Gül, M. (2006). İlhanlı-Memlûk Rekabetinden Osmanlı-Memlûk Rekabetine: Hicaz Su Yollarının Tamiri Meselesinin Tarihî Arka Planı. *Belleten*, 70(259), 845-866.

89. Güler Ayhan, H. (2019). Memlûklerde Berîd Teşkilâtı. *Tarih Okulu Dergisi*, 12(39), 202 - 225.

90. Güler, H. (2019). Din-Mezhep Bağlamında Memlûk Sultanlığı ile İlhanlı Devleti İlişkisi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 8(3), 1654-1665.

91. Güler, H. (2020a). Ed-Dürerü'l-Kâmine Fî-Âyâni'l-Mi'âhü'l-Tâmine'ye Göre Merdivenleri Tırmanmak: Memlûk Döneminde Sosyal Hareketlilik. *Türk Dünyası Araştırmaları*, 124 (245), 343-60.

92. Güler, H. (2020b). Karakteristik Mimarisinin Öne Çıkan Dokuları ile Memlûk Şehri. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 8(22), 159-170.

93. Güner, S. (2013). Mısır'da Âsi Bir Memlük: Bulutkapan Ali Bey (El- KEBÎR). *Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 53(1), 155 - 181.

94. Güner, S. (2015a). Londra'da Bir Memlûk Beyi: Muhammed Bey Elfî (Ekim-Aralık 1803). *Gazi Akademik Bakış*, 9(17), 41 - 70.

95. Güner, S. (2015b). Mısır'ın Son Memlük Beyleri (1801-1806). *Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi,* 11(22), 227 - 266.

96. Güner, S. (2016). Abdurrahman El Caberti ve Giovanni Reggio nun Anlatılarında Kahire Kale Katliamı Mart 1811 ve Memlüklerin Mısır'dan Tasfiyesi. *Akademik İncelemeler Dergisi* , 11 (2), 47-68.

97. Güneş, İ. (2010). Memluk Sultanı I. Baybars'ın 1277 yılındaki Anadolu Seferi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(2), 343 - 360.

98. Güney, G. (2013). Memlük Dönemi Müzehhibi Ebu Bekir'e Atf Edilen Tezyinat Üslubuna İlişkin Bir Değerlendirme. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi ,* 6 (28), 129-137.

99. Güngör, Z. (2022). Memlûk Sultanı I. Baybars'ın Hospital Şövalyeleri ile İlişkileri. *The Legend Journal Of European Hıstory Studıes*, (3), 46-64.

100. Güzel, F. ve Karababa Çakır, H. (2019). Kuruluş Devrinde Bir Memluk Sultanı: Melikü'l-Muzaffer Seyfeddin Kutuz. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Karatekin Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 7(2), 253-266.

101. Holt, P. M. (1988). Memluk Sultanlığında Devlet Yapısı (S. Kortantamer, çev.). *Belleten,* 52(202), 227-246.

102. Kanat, C. (2000). Gazan Han Zamanında Memlûk Devleti'ne İltica Eden Uyratlar. *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 15(1), 105-120.

103. Kanat, C. (2001). Baybars Zamanında Memlûk-İlhanlı Münasebetleri (1260-1277). *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 16(1), 31-45.

104. Kanat, C. (2006). Memlûk Kaynaklarındaki Osmanlı İmajının Değişim Süreci. *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 21(1), 123-134.

105. Kanat, C. (2007). Memlûk Devleti'nde Eğlence Kültürü. *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 22(1), 53-62.

106. Kara, A. (2017). Memlüklerde Mezâlim Mahkemeleri, Hukuk ve Adliye Teşkilâtı. *Turkish Academic Research Review - Türk Akademik Araştırmalar Dergisi* , 2 (3), 25-38.

107. Kara, A. (2018). Memlüklü Eğitim Sistemi Üzerine Bir Değerlendirme. *Turkish Studies (Elektronik)*, 13(1), 187 - 212.

108. Karaaslan, Y. (2021). Prens Leon'u Kurtarmak: Kilikya Ermenileri, İlhanlılar ve Memlûkler Üçgeninde Gelişen Bir Esir Mübadelesinin Arka Planı. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (70), 419 - 438.

109. Karadağ, B. (2019). Memlûkler Dönemi Hanefî Fıkıh Düşüncesinin İlk Dönem Osmanlı Fıkıh Çalışmalarına Etkisi. *Cumhuriyet İlahiyat Dergisi*, 23(2), 813 - 829.

110. Kaş, M. (2020). Kelam İlminin Bilimsel Kimliğiyle İlgili Tartışmaların Memlük Coğrafyasındaki Yansımaları. *Cumhuriyet İlahiyat Dergisi,* 24(3), 1059 - 1080.

111. Kavak, Ö. (2022). Memlük Uleması ve Siyasetin Tanzim ve Tenkidi: İdris b. Beydekin Örneği. *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 62(62), 1 - 28.

112. Kaya, B. (2022). Siyasî ve Sivil Elit Arasında Toplumsal Düzenin Mekânsal Organizasyonu: Memlük Kahire'sinde Dört Farklı Medrese Örneği. *Darülfünun İlahiyat*, 33(1), 247 - 277.

113. Kaya, B. (2023). Creation of Mamluk Social Identity Through Madrasas and Production of Texts. *İslam Araştırmaları Dergisi*, (49), 33 - 66.

114. Kaya, B. S. (2019). XV. Yüzyıl Memlük Kahire'sinin Entelektüel Kadınları. *Divan: Disiplinlerarası Çalışmalar Dergisi,* 24 (46), 93-120.

115. Kaya, M. (2020). Memlûk Dönemi Tefsir Eğitimi ve Çalışmaları: Tarihsel Bir Değerlendirme. *Cumhuriyet İlahiyat Dergisi* , 24 (3), 993-1015.

116. Keleş, B. (2011). Selçuklu Medreseleri ile Memlûk Medreselerine Genel Bir Bakış. *Türk Dünyası Araştırmaları*, 96(190), 195 - 207.

117. Keleş, E. (2021). İlhanlı-Memlûk Rekabeti Arasında Doğu ve Güneydoğu Anadolu. *History Studies*, 13(2), 665 - 683.

118. Keleş, M. (2020). Memlüklü Dönemi Suriye'de Âlimlerin Rolleri: İbn Hallikan Örneği. *İslami Araştırmalar*, 31(3), 513 - 528.

119. Kılıç, A. (2021). Osmanlı-Memlûk Nüfuz Mücadelesinde Dulkadiroğulları Beyliği. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 9(27), 438-460.

120. Kılıç, M. (2001). Eyyübi-Memlük Mücadelesi ve Memlük Yönetimine Karşı Mısır'da Arapların İsyanı. *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 5(2), 427-437.

121. Kılıç, M. (2010). Memluk Sultanı Eşref Halil ve Siyasi Faaliyetleri. *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,* 14(1), 133-171.

122. Kıvanç Akın, E. (2016). "Böyle bir Kur'an'a hiç kimse sahip olamaz": Osmanlı Kudüs'ünden Bir Memluk Kur'anının Biyografisi. *Osmanlı Araştırmaları,* (48), 229 - 268.

123. Kızıltoprak, S. (2000). Shai Har-El, Ortadoğu'da Hakimiyet Mücadelesi Osmanlı-Memlûk Savaşı ; 1485-1491 (xv+238 sayfa) e.j. Brill, Leiden-New York-Köln, 1995 [Kitap Tanıtımı]. *Belleten,* 64(239), 235-236.

124. King, D. A. ve Kuşçu, Ç. A. D. (2011). Memlûk Astronomisi. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi,* (29), 421-460.

125. Kirenci, M. A. ve Özkeçeci, İ. (2023). Memlûk Dönemi'ne Ait 15. Yüzyılda Yapılmış Bir Pirinç Leğen. *Yıldız Journal of Art and Design*, 10(1), 9-21.

126. Korobeinikov, D., Keçiş, M., ve Dede, U. (2016). XIV. Yüzyılda Bizans İmparatorluğu ve Memlûk Sultanlığı Arasındaki Diplomatik Yazışmalar. *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 31(1), 305-330.

127. Kortantamer, S. (1983). Memlûk Tarihçiliğine Genel Bir Bakış. *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 1(1), 31-35.

128. Kortantamer, S. (1994). Memlûk Tarihçiliğinde Bir Üslup Unsuru el'Acâib ve'l Garâib. *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 9(1), 69-87.

129. Kosei M. ve Kılıç, M. T. (2013). İbn Haldûn'un Tespitlerine Göre Memlük Devleti Yargı Sistemi. *İstem,* (21), 163-183.

130. Kozan, A. (2023). Urfa'da Memlük ve Eyyubilerden Osmanlı'ya İntikal Eden Zâviyeler ve Vakıfları. *Genel Türk Tarihi Araştırmaları Dergisi*, (Türkiye Cumhuriyeti'nin 100. Yılı Özel Sayısı), 139 - 148.

131. Muhanna, E. (Garip, A.Z. Çev.).(2019). Sultanın Yeni Kıyafetleri: 15. Yüzyılda Osmanlı-Memlük Hediye Alışverişi. *Akademik Platform İslami Araştırmalar Dergisi,* 3(2), 272-294.

132. Necefli, T. (2010). Karakoyunlu-Memlük İlişkilerinin Çağdaş Türkiye Tarihi'nde Araştırılmasına Dair. *Fırat Üniversitesi Orta Doğu Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 103-115.

133. Ohnson, K. (2019). (Tümer, H. C. Çev.) Soylu Hacılar: Memlûk Anlatılarında Havend El-Kübra'nın Hac Yolculuğu. *Akademik Platform İslami Araştırmalar Dergisi,* 3 (2), 295-309.

134. Okumura, S. (2022). Memluk Halı Fragmanı Kaplı Bargello Kompozıt Yayının Menşei. *Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi*, 1(47), 187 - 208.

135. Onuş, M. U. (2023). Memlük Dımaşk'ında Mezhepler Arası Rekâbet: Necmeddin Tarsûsî'nin Tuhfetü't-Türk Adlı Eserindeki Şafiî Mezhebine Yönelik Değerlendirmelerinin Analizi. *Rize İlahiyat Dergisi,* 25, 17-29.

136. Önal, R. (2022). Memlükler Dönemi (1250-1517) Şairleri. *Pamukkale Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,* 9(2), 782 - 807.

137. Öngen, S. ve Vardar, K. F. (2018). Gebze Mustafa Paşa Külliyesi: Mısır Kaynaklı Taş Bezemeli Memlûk Sanatı. *Restorasyon ve Konservasyon Çalışmaları Dergisi,* 1(21), 3-28.

138. Ötenkaya, Y. (2018). Kaos Düzensizliği: Hâmilik, Mücadele ve Memlûk Sosyo-Politik Kültürü 1341-1382. *İlahiyat Tetkikleri Dergisi*, (50), 387-392.

139. Ötenkaya, Y. (2023). Memlûk Devleti'nin Oluşum Yıllarında İktidarın Kaynağı: Sultanın Otokrasisi Mi Ümeranın Oligarşisi Mi? *Cumhuriyet İlahiyat Dergisi*, 27 (1), 234-248.

140. Özbek, S. (1994). El-Melikü'z Zahir Rükn'üd-din Baybars Zamanı Memlûk Devletinin Dinî Siyaseti. *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 9(1), 289-307.

141. Özbek, S. (2008). Ortaçağ Türk-İslam devlet teşkilatı için rehber bir kaynak; Halil B. Şahin Eseri: Zübdetü keşfü'l-Memalik. *Nüsha*, (26), 21 - 35.

142. Özbek, S. (2010). Memluk Devletinin Siyasi ve Kültür Hayatında Rol Alan Moğol Asıllı Bir Aile (Şâhin eş-Şeyhî ve Ailesi). *Türkiyat Araştırmaları Dergisi,* (27), 529 - 552.

143. Özbek, S. (2013). Memlûklerde Meşrûiyet Arayışları ve Saltanat İnşasına Yönelik Çabalar Sultanı Öldüren Sultan Olur. *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 32(53), 155 - 172.

144. Özturhan, A. (2022). Avrupalı Seyyahların Gözüyle Memlûk Türk Devleti. *Tarih Kritik Dergisi*, 8(3), 200-202.

145. Reyhanlı, T. (1971). Türk ve İslam Eserleri Müzesinde Bulunan Memluk Keramikleri. *Sanat Tarihi Yıllığı*, (4), 215-235.

146. Rifaioğlu, M. (2018). Memluk Dönemi Hamam Yapıları: Antakya Beyseri Hamamı Özelinde Yapısal-Mekânsal-İşlevsel Çözümleme. *Megaron*, 13(4), 545 - 558.

147. Sadıker, Ö. ve Akbaş, H. (2022). Hanefî Kadısı Tarsûsî'nin Kitâbü't-Tevârîh'inin Nuaymî ve İbn Tolun'un Biyografi Eserlerine Kaynaklığı. *Çukurova Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi*, 30 (1), 54-74.

148. Sağlam, A. (2015). Moğol İlhanlı Tahakkümünden Bağımsızlığa Giden Süreçte Memlûk Sultanı Nâsır Muhammed b. Kalavun'un Anadolu Beylikleri ile Münasebetleri. *Tarihin Peşinde Uluslararası Tarih ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (14), 29 - 50.

149. Sağlam, A. (2016a). Memlûk Tahtında Moğol Asıllı Bir Sultan: Zeyneddin Ketboğa ve Saltanat Dönemi (694-696/1294-1296). *Marmara Türkiyat Araştırmaları Dergisi,* 2(2), 53-79.

150. Sağlam, A. (2016b). Memlûk Çağında 1304 Kahire Depremi ve Etkileri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(2), 171-181.

151. Sağlam, A. (2017). Hüsameddin Lâçin ve Saltanat Dönemi : Memlükler'de Meşrutî Bir Sultan Teşebbüsü ve Akâmeti. *Tarih İncelemeleri Dergisi,* 32(1), 155 - 190.

152. Sağlam, A. (2018). Memlûk-İlhanlı Diplomatik İlişkileri. *Belleten*, 82(293), 83 - 156.

153. Sağlam, A. (2023a). Memlûk Devlet Düzeninde Yönetimin Görev ve Sorumluluklarına Dair Nisan-1281 Tarihli Tezkire'nin Tahlili. *Tasavvur/ Tekirdağ İlahiyat Dergisi*, 9(1), 53-77.

154. Sağlam, A. (2023b). "Memlûk" Sözcügü: Basit Anlamından Askeri ve Siyasi Terim Anlamına. *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 7(2), 341-356.

155. Sağlam, A. (2023c). Selçuklu'dan Memlûk Türk Devletine Toprak Rejimine Dair Değerlendirmeler ve Tespitler. *Ortaçağ Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 55-81.

156. Sağlam, A. ve Aksoy, R. (2021). Moğol-İlhanlı Siyasî-Askerî Stratejilerine Dair Bir Memlûk Kaynağının Analizi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(Armağan Sayısı), 157-172.

157. Sakallı, T. (1992). Tarihi Kültür Hazinelerimiz ve Memluklu Sarayında Türkçe Hayranı Bir Sultan: Melik Zahir Tatar. *Türk Dünyası Dergisi,* 14-16.

158. Schultz, W. (2009). Şikago Üniversitesi Şarkiyat Enstitüsü'nde Muhafaza Edilen Eyyubi ve Memluk Sikkeleri. *Gazi Akademik Bakış*, 2(4), 175 - 181.

159. Solak, K. (2011). Memlûklerin Beylikler Anadolu'suna Dinî-Kültürel Bakımdan Tesiri. *Tarih Araştırmaları Dergisi* , (54), 39-53.

160. Solak, K. (2012a). Çerkez Memlûkler Çerkez mi? *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 31(51), 201 - 208.

161. Solak, K. (2012b). Memlûk Kaynaklarında Halîcu Kostantıniyye ve Kâli Boli kavramları. *Çanakkale Araştırmaları Türk Yıllığı*, 10(12), 85 - 95.

162. Solak, K. (2012c). Memlûk Devleti ve Kuzey Anadolu. *Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 2(3), 109-121.

163. Solak, K. (2012d). Memlûkler ve Alâiyye. *Tarih Okulu Dergisi* , (XII), 117-128.

164. Solak, K. (2013). Memlûk Devleti'nin Doğu Akdeniz'deki Önemli Siyasî Faaliyetleri. *Çanakkale Araştırmaları Türk Yıllığı Dergisi* , 11 (14), 107-130.

165. Solak, K. (2016). Mısır'dan Anadolu'ya Asi Bir Memlûk: Emir Canıbek es-Sûfî (Ö. 1437). *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (39), 45 – 59.

166. Soylu, A. (2019). Memlük Müfessiri Ḳurtûbî'nin Yaratılış ve Irk Kavramına Yaklaşımı (Nisâ Sûresi 1 ve Rûm Sûresi 22. Âyet Bağlamında). *Akademik Platform İslami Araştırmalar Dergisi*, 3 (3), 332-343.

167. Soylu, F. N. ve Atmaca, E. (2023). Bahrî Memlük Sultanlarının Ulemâya ve Halka İkram ve İhsanları (648-784/1250-1382). *Genç Mütefekkirler Dergisi*, 4(1), 16-28.

168. Subaşı, Ö. (2022). En-Nâsır Muhammed Devri Memlûk Türk Devleti. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi,* (56), 453 - 461.

169. Şahin, B. (2023a). Türk ve İslam Eserleri Müzesi'nde Bulunan Memlûk Cildlerinden Örnekler. *Mevzu – Sosyal Bilimler Dergisi*, (9), 631-657.

170. Şahin, B. (2023b). XVI. Yüzyıla Ait İki Memlûk Cildinin Tezyînî Açıdan Değerlendirilmesi. *HİKEM,* 1 (1), 17-36.

171. Şeker, M. (2018). Memlûk Kumandanı Emîr Yeşbek ile Dulkadir Bey'i Şehsuvar Arasındaki Mücadele ve Şehsuvar'ın İdamı. *Tarih Okulu Dergisi*, 11(35), 526 - 553.

172. Şeker, M. (2019). Türk-İslâm Devlet Geleneğinde Memlûklerle Başlayan Yeni Bir Kurum: Dârü'l-Adl Müftüleri. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi,* 7(17), 308 - 321.

173. Şeker, M. ve Özbek, S. (2019). Memlûk Emîri Sungur El-Aşkar. *Türk Dünyası Araştırmaları,* 123 (242), 205-218.

174. Taş, M. (2022). Memlük Dönemi Siyaset Düşüncesi: Siyasi Temalar için Yeni Bir Tasnif Teklifi. *İslam Tetkikleri Dergisi*, 12(2), 893-897.

175. Tekindağ, M. C. (2011a). 14. Asrın Sonunda Memlûk Ordusu. *Tarih Dergisi*, 11(15), 85-94.

176. Tekindağ, M. C. (2011b). Memlûk Sultanlığı Tarihine Toplu Bir Bakış. *Tarih Dergisi*, (25), 1-38.

177. Tonghini, C. (2017). Memlük Sultanlığı'nda Şanlıurfa Kalesi: Tahkimat inşasındaki ekonomik ve üretimsel faktörler. *Arkeoloji ve Sanat*, (154), 147 - 158.

178. Turan, H. (2019). Kudüs'teki Memlûk Türk Devleti Armaları (Renkler). *Belleten*, 83 (298), 887-912.

179. Uzun, K. (2020). VII. Haçlı Seferi ve Memlûk Devleti'nin Kuruluşu. Tarih İncelemeleri Dergisi, 35(2), 727-751.

180. Uzun, K. (2021a). Başlangıcından Sultan En-Nâsır Muhammed'in Üçüncü Saltanatına Kadar Memlûk – Altın Orda Siyasi ve Diplomatik İlişkileri. *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 36(2), 735-765.

181. Uzun, K. (2021b). Saltanat Makamında Bir Halife: El-Mustaîn Billah'ın Hilafeti (1406-1414) ve Memlûk Devleti Sultanlığı (1412). *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 40(70), 190-205.

182. Uzun, K. (2022a). Memlûklerin İlk Asrındaki Mezhepler Arası Çekişmeler Bağlamında Necmeddin et-Tarsûsî'nin Tuhfetu't-Türk'üne Dair Bir Değerlendirme. *Selçuklu Araştırmaları Dergisi*, (17), 33 - 56.

183. Uzun, K. (2022b). Sultan en-Nâsır Muhammed'in Üçüncü Cülûsundan Sonra Memlûk-Altın Orda Siyasi ve Diplomatik İlişkileri. *Tarih Dergisi*, (77), 15-52.

184. Uzun, K. (2023a). Dosttan Kaçıp Düşmana Sığınmak: Memlûk Emîri Karasungur'un Siyasi Faaliyetleri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 10(2), 649-674.

185. Uzun, K. (2023b). İslâm Dünyasında Liderlik Rekabeti: Memlûk – İlhanlı Mücadelesi Bağlamında Sultan Muhammed b. Kalavun'un Hac Ziyaretleri. *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 42(74), 127-154.

186. Uzun, K. (2023c). Memlûk – Çağataylı İlişkilerine Dair Bazı Tespit ve Değerlendirmeler. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 23(1), 41-57.

187. Uzunçarşılı, İ. H. (1953). Memlük Sultanları Yanına İltica Etmiş Olan Osmanlı Hanedanına Mensup Şehzadeler. *Belleten*, 17(68), 519-536.

188. Üstün, E. (2018). Memlûk Devleti'nin Kıbrıs'ı Hâkimiyeti Altına Alması. *Ortaçağ Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 26-42.

189. Yalçın, M. (2018). Memlükler Döneminde İlmî Hayatta Bir Kadın: Meryem el-Ezraiyye. *İlahiyat Tetkikleri Dergisi*, (50), 295 - 319.

190. Yalçın, M. F. (2021). Memlük Sultanı Berkuk Döneminde Mezâlim Davaları. *Eskiyeni*, (43), 289-314.

191. Yavuz, A. Ö. (2023). Memlükler'in Kuruluş Döneminde Sünnîlik Olgusu. *Erciyes Akademi* , 37(1), 75-90.

192. Yazılıtaş, N. (2008). Altan Çetin. Memlük Devletinde Askeri Teşkilat, Eren Yayıncılık, İstanbul 2007, s. 300. *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 27(43), 181 - 183.

193. Yılmaz, S. ve Yalçın, M. (2021). Memlükler Döneminde Kadınların İlmî ve Sosyal Hayatı: Necmeddin İbn Fehd'in Hocaları Özelinde. *Cumhuriyet İlahiyat Dergisi*, 25(1), 455 - 476.

194. Yiğit, R. (2022). Türk Sanat Tarihi Araştırmalarına Bir Katkı: Muhammed b. Kalavun Dönemi Memlûk Mimarisi. *Ortaçağ Araştırmaları Dergisi,* 5(1), 130-146.

195. Yiğit, R. (2023). Esaretin Bedeli: Memlûk Devleti'nin Kıbrıs'ı Fethi ve Iı. Jean De Lusignan'ın Esareti. *Tarih ve Gelecek Dergisi*, 9 (3), 625-42.

196. Yürekli, T. (2019). Bahrî Memlûk Hükümdarlarının Eğlence ve Alışkanlık Unsuru Olarak Şarap. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 7(20), 143-153.

197. Yürekli, T. (2022). Eyyûbiler, Bahrî Memlûkler ve Timur Döneminde Hastalık ve Ölüm Nedeniyle Sadaka Verme Geleneği. *Genel Türk Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 4(8), 555 - 564.

198. Zajaczkowski, A. ve Bingöl, N. (1967). Mısır Memluk Devleti'nin Şahnâme'sinin Türkçe En Eski Şiir Çevirisi (XV-XVI. Yüzyıl). *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı - Belleten,* (14), 65-76.

199. Zengin, M. (2014). Memlük Türk Sultanlığı'nın Anadolu hâkimiyet mücadelesi: Malatya'nın Zaptı (28 Nisan 1315). *Tarih Araştırmaları Dergisi,* 33(55), 91-120.

200. Zengin, M. (2016). Sultan Hasan Dönemi Memlûk Türk Devleti Tarihi: Genel Bir Değerlendirme. *İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi,* 5(1), 79-90.

201. Zengin, M. (2018a). Melikü'l-Mansûr Ebî Bekr b. Muhammed Dönemi Memlûk Türk Devleti Tarihi (Elli Dokuz Günlük Saltanat). *History Studies,* 10 (3), 257 - 270.

202. Zengin, M. (2018b). Melikü'l-Eşref Âlâeddin Küçük Ali Dönemi Memlûk Türk Devleti Tarihi (6 Ağustos 1341-10 Ocak 1342). *Turkish Studies (Elektronik),* 13(8), 217 - 230.

203. Zengin, M. (2018c). Melikü'l-Kâmil Seyfeddin Şâbân Dönemi Memlûk Türk Devleti Tarihi (4 Ağustos 1345-21 Eylül 1346). *Journal of Turkology,* 28(2), 311-325.

204. Zengin, M. (2018d). Melikü'l Muzaffer Zeyneddin Haccî Döneminde Memlükler. *Tarihin Peşinde Uluslararası Tarih ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 20(20), 367 - 383.

205. Zengin, M. (2018e). Melikü'n-nâsır Şihâbuddin Ahmed ve Melikü's-sâlih İsmâil dönemlerinde Memlûk Türk Devleti: iki kardeş tek devlet (19 Mart 1342-4 Ağustos 1345*). Tarih Araştırmaları Dergisi*, 37(64), 227-260.

206. Zengin, M. (2019). Sultan Selâhaddin Sâlih Döneminde Memlükler. *Tarih Okulu Dergisi*, 12(39), 313 - 332.

2.3.2. Dil ve Edebiyat, Araştırma ve İnceleme Türünde Yazılmış Makaleler

1. Aldemir, Ü. (2019). Nüshaları Işığında Kitâbu'l-idrâk li-Lisâni'l-Etrâk. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı - Belleten*, 19(67), 65 - 86.

2. Al-turk, G. (2018a). Arap Alfabesiyle Yazılmış Memlûk-Kıpçak Sözlüklerinden Hareketle Türkçe Telaffuzu Belirten Arapça İfadeler ve Kısaltmalar. *Turkish Studies (Elektronik)*, 13(12), 59 - 70.

3. Al-turk, G. (2018b). Kitābu Bulġatu'l-Muştāḳ fi Luġati't-Türk We'l-Kıfçāḳ Sözlüğünün İçeriği ve Eserdeki Alıntı Kelimeler. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 7(3), 1444 - 1455.

4. Argunşah, M., (2013). "Kitâbü'l-Ef'âl Kıpçakça Bir Sözlük müdür?". Bengü Beläk-Ahmet Bican Ercilasun Armağanı, *Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yay*., (93), 93-100.

5. Balcı, O. (2018). Ed-Dürretü'l-Mudiyye Fi'l-Lügati't Türkiyye'de Görülen İki İmla Özelliği ve Bu Özelliklerin Kazak Türkçesi ile İlişkisi. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*,(46), 57-66.

6. Balcı, O. (2023). Memluk Kıpçak Türkçesinde kErek(dür) fiil-(G)A(y)+ (Şahıs Zamirleri/Ekleri) Yapısındaki Gereklilik Çekimi. *Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 356 - 372.

7. Baskın, S. (2012). Memlûk Dönemi Türkçe Sözlüklerinin Yapısı. *Dede Korkut Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 23-40.

8. Battal, A. (1932). Kitâb al-İdrâk li-Lisân al-Atrâk. *Azerbaycan Yurt Bilgisi*, (4), 177- 187.

9. Battal-Taymas, A. (1955). Seyf Sarayî'nin Gülistan Tercümesi'ni Gözden Geçiriş. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı – Belleten,* (3), 73–98.

10. Bican, G. (2019). Kitabü'l-İdrak Li Lisânü'l-Etrak'ın Yabancılara Türkçe Öğretimi Açısından İncelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(44), 359-376.

11. Bulut, A. (2019). Kitâbu'l İdrâk li Lisâni'l Etrâk'te Alıntı Kelimeler: İlaveler. *Gazi Türkiyat* (25), 179-2010.

12. Coşar, A. (2011). Kitâbu'l-İdrâk li-Lisânü'l Etrâk'ın Söz Varlığının Türkiye Türkçesi Ağızlarındaki İzleri. *Türk Dünyası Araştırmaları*, 96(190), 79 - 94.

13. Çelik, N. (2021). Kitâbü'l- Ef'âl Tanıklığında -ş+ lAş- Ekiyle Genişletilmiş Bazı Fiiller Üzerine Bir İnceleme, *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*, 5(4), 2845-2858.

14. Delice, H. İ. (2021). Kitab fi İlmi'n-Nüşşab'da Geçen Okçuluk Terimleri. *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi,* 5(4), 1841-1860.

15. Demirci, J. (1992). Memluk Kıpçak Edebiyatına Katkılar. *Türkoloji Dergisi,* 10(1), 131-142.

16. Demirci, J. (2003). Cumhuriyet'in 80. Yılında Türkiye'de Memlûk-Kıpçak Türkçesi Çalışmaları. *Türkoloji Dergisi*, 16(2), 53-63.

17. Demirci, J. (2010). Memlûk Kıpçak Sahasına Ait Bir Fıkıh Eseri: Kitâb fi'l- Fıkh. *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 71-90.

18. Dilaver Yıldırım, K., ve Özyetgin, A. M. (2019). Memlük-Kıpçak Sahasındaki Türk Mutfak Kültürü ile İlgili Sözvarlığı Üzerine: Kurutma ve Saklama Yöntemiyle Oluşan Yiyecekler. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi* ,(95), 372-385.

19. Doğan, A. (2013). İrşâdü'l-Mülûk ve's-Selâtîn'de "takı" Bağlacı ve Anlamları. *Turkish Studies (Elektronik)*, 8(9 a), 1157 - 1169.

20. Doğan, Y. (2016). Ebû Hayyân el- Endelüsî'nin Kitâbu'l- İdrâk li Lisâni'l- Etrâk Adlı Eserinin Dilbilim Açısından İncelenmesi. *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Dergisi*, 20(2), 329-348.

21. Eckmann, J. (1965). Memlûk Kıpçakçasının Oğuzcalaşmasına Dair. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı - Belleten,* (12), 35-41.

22. Eckmann, J. (1986). Memlûk-Kıpçak Edebiyatı (G. Karaağaç, çev.). *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı - Belleten,* 30-31(1982-1983), 85-99.

23. Er, O. (2015). El-Kavânînü'l-Külliye Li-Zabti'l-Lügati t-Türkiyye'de Yer Alan Kültürel Ögelerin Değerlendirilmesi, *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 4(1), 294-304.

24. Ersoy, G. (2021). Memlûk Sahasında Yazılmış Bilinmeyen Bir Kısasü'l-Enbiya, *Türük Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, (25), 230-251.

25. Gül, T. H. K. H., ve Salan, M. (2013). Memlûk-Kıpçak Dil Araştırmaları ve İstanbul'daki El Yazmaları. *Dil Araştırmaları*, 13(13), 151-156.

26. Güner, G. (2018). Memlûk-Kıpçak Sözlük ve Gramerlerinde Kişi Adları. *Dil Araştırmaları*, 12(23), 103-122.

27. Güngör, O. C. (2018). Memlûk Kıpçak Türkçesinde İkilemeler. *JassStudies-TheJournal of Academic Social Science Studies,* (65), 105-122.

28. Kâhya, H. (2019). Seyf-i Sarâyî'nin Gülistan Tercümesi'nde Devrik Cümleler. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 59(1), 89 - 108.

29. Karadavut, A., ve Kumanlı, M. S. (2017). Memlük-Kıpçak Türkçesi Sözlüklerinde Kuş Adları, *Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü-Türk Kültürü*, (2017/2), 47-62.

30. Karahan, A. (2006). Memlük-Kıpçak Türkçesi Sözvarlığı: Yansıma Fiiller Üzerine Bir İnceleme. *Türklük Bilimi Araştırmaları,* (20), 105 - 124.

31. Kaymaz, Z., ve Mohammad, R. (2016). Et-Tuhfetü'z-Zekiyye Fi'l-Lûgati't-Türkiyye Hakkında Bazı Açıklamalar. *Türkbilig*, 1(32), 1 - 20.

32. Kaymaz, Z. (2022a). Memluk Kıpçak Sözlük ve Gramerlerinde Türkmence. *Dil Araştırmaları*, 16(31), 285-293.

33. Kaymaz, Z. (2022b). Memluk Kıpçak Sözlük ve Gramerlerinde Türkmence Balci, Onur (2019). Memluk Kıpçak Sözlük ve Gramerlerinde Türkmence. İstanbul: Kriter. XIII+173 s. ISBN: 978-605-7890-38-2. *Dil Araştırmaları*, 16(31), 285 - 293.

34. Kılıç, A. (2018). Kitâb-ı Mukaddime-i Ebu'l-Leysi's-Semerkandî. *Dil Araştırmaları*, 12(23), 330-333.

35. Kun, T. H. (2013). Memlûk-Kıpçak Dil Araştırmaları ve İstanbul'daki El Yazmaları (H. Gül,- M. Salan, Çev.), *Dil Araştırmaları*, (13), 151-156.

36. Mohammad, R. (2016). (I4)p / -(y)I4p tI4r Ekinin Farklı Bir İşlevi Üzerine Bir İnceleme. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi,* 5(4), 1603 - 1610.

37. Mohammad, R. (2021). Memlûk Kıpçak Türkçesinde Emir Kipi, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 9(114), 128-144.

38. Mohammad, R. (2022). Et-Tuhfetü'z-Zekiyye fil-Lûgati't-Türkiyye'nin Sözlükçülük Anlayışı Hakkında Bir İnceleme: Arapça Dışındaki Sözcüklerle Düzenlenen Madde Başları Örneği. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı - Belleten,* 1(73), 7 - 20.

39. Ölmez, Z., ve Khairullah, H. L. (2017). Et-Tuhfetü'z-Zekiyye Fi'l-Lugâti't-Türkiyye'de Farsça Sözcükler-I. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı - Belleten,* 64(2), 175-188.

40. Özgür, C. (2010). Karışık (Kıpçak-Oğuz) Lehçeyle Yazılmış Kitâbü'l-Hayl'ın Yazmalarında Değişmeler. *Turkish Studies (Elektronik),* 5(1), 578 - 584.

41. Özgür, C. (2012). Memlûk- Kıpçak Sahasında Yazılmış Altı Dilli Kral'ın Sözlüğünde İkili- Çoklu Kelime ve Şekiller. *The Journal of Academic Social Science Studies,* 5 (2), 237-241.

42. Özgür, C. (2017). Memlûk Kıpçakçasıyla Yazılmış Eserlerde Kelime Başında D-Ünsüzü. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 5(12), 68 - 71.

43. Özgür, C. (2021). Memlûk Kıpçakçasıyla Yazılmış Okçuluk Kitabı Hulâsa Üzerine Tespitler. *Dede Korkut Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi* , 10(24), 95-101.

44. Öztopçu, K. (1993). A Fourteenth- Century Mamluk Kipchak Treatise on Veterinary Sciences: Kitâb fî-Riyâzeti‟l-Hayl. *Türklük Bilgisi Araştırmaları,* (17), 153-170.

45. Öztopçu, K. (2000). Memlûk Kıpçakçasıyla Yazılmış Bir Atçılık Risalesi: Kitâb Baytaratü'l-Vazıh (Paris Nüshası), *Türklük Bilgisi Araştırmaları,* 24(11), 189-229.

46. Öztopçu, K. (2007). Kısa Memlûk Kıpçakçası Grameri. *Türk Dilleri Araştırmaları [András JE Bodrogligeti Onuruna Festschrift],* (17), 249-282.

47. Öztürk, A. (2018a). Memlûk Türkçesi bir Kıpçak Lehçesi midir? *Dil Araştırmaları,* 12 (23), 173 - 203.

48. Öztürk, A. (2018b). Kuman, Memlûk, Ermeni Kıpçak ve Karay Türkçelerindeki Kip Eklerinde Görülen Farklılıklar Üzerine, *Rumeli'de Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi,* (4), 63-74.

49. Özyetgin, A. M. (2001). Türk Ad Bilimine Malzemeler: Kitabu‟l-İdrak li Lisani‟l-Etrak‟te Kişi Adları. Bilig, *Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, (19), 21-31.

50. Sadybekov, K. (2015a). Mış/-Miş Sıfat-Fiil Ekinin Tarihi Gelişimi Üzerine (Memlük Kıpçak Eserleri Örneğinde). *Turkish Studies (Elektronik),* 10(16), 983 - 994.

51. Sadykbekov, K. (2015b). Memlûk Kıpçak Türkçesiyle Yazılmış Dinî Eserler ve Özellikleri, *International Journal of Languages' Educationand Teaching*, 3(2), 119-125.

52. Salan, M. (2012). Kitabü'l-İdrak li Lisâni'l-Etrâk'te Alıntı Kelimeler. *Gazi Türkiyat*, 1 (11), 53 - 66.

53. Seyhan Oral, T. (2003). Memlük Kıpçakçasıyla Yazılmış Du'a'ü's-Seyfi. *Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi,* (9), 141 - 174.

54. Soydan, S. (2018). Memlük- Kıpçak Türkçesine Ait Dört Sözlük ve Gramer Eserlerinde Hayvan Adları Üzerine Değerlendirme. *Turkish Studies (Elektronik),* 13(12), 377 - 397.

55. Temel, D. ve Özyetgin, A. M. (2020). Memluk-Kıpçak Türkçesi Söz Varlığı Araştırmalarına Katkılar: Göz Kusurları ile İlgili Sözcükler ve Kazakçadaki Kullanımları, *ASOS Journal, Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (107), 516-524.

56. Tokay, Y. (2016). Kitâbu Gülistân Bi't-Türkî'de Geçen Deyimler Üzerine Kavramsal Bir Tasnif Denemesi I. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 5(4), 1561 - 1592.

57. Tokay, Y. (2017). Kitâbu Gülistân Bi't-Türkî'de Geçen Deyimler Üzerine Kavramsal Bir Tasnif Denemesi II. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 6(2), 611 - 637.

58. Tokay, Y. (2018). Kitâbu Gülistân Bi't-Türkî'de Hayvan Adlarının Metaforik Kullanımı, *Bartın Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 3(1), 31-52.

59. Tulum, A. (2012). Şerhu'l-Menar Hakkında. *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi,* (16), 133-138.

60. Uzunkaya, U. (2023). Memlûk Kıpçak Türkçesinin Bir Alt Diyalektinin Yeni Tasarımı: Mısır Oğuzcası. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi (Online),* (12), 879 - 914.

61. Yıldız , M. (2010). Seyf-i Sarayının Gülistan Tercümesinde Aynı İsim Unsurlarının kıl- ve et- Yardımcı Fiilleriyle Kullanımından Oluşan Eş Değer Birleşik Fiiller ve Oğuzca Etkisi. *Turkish Studies (Elektronik),* 5(1), 687 - 706.

62. Yılmaz, R. (2022). Ed-Dürretü'l-Mudıyye fi'l-Lugati't-Türkiyye'nin Kıpçak ve Oğuz Nüshalarındaki Bazı Arkaik Kelimeler. *Din ve Bilim - Muş Alparslan Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi,* 5(2), 310-341.

63. Yılmaz, Y. ve Bayraktar, D. (2016). Seyf-i Sarâyî'nin Gülistan Tercümesi'nde Yiyecek ve İçecek Adlarında Yan Anlamlılık, *Rumeli'de Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (6), 30-50

64. Zajaczkowski, A. ve Bingöl, N. (1967). Mısır Memluk Devleti'nin Şahnâme'sinin Türkçe En Eski Şiir Çevirisi (XV-XVI. Yüzyıl). *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı - Belleten,* (14), 65-76.

2.4. Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi Hakkında Yazılmış Bildiriler

2.4.1. Siyaset, Tarih, İslami Araştırma, Araştırma ve İnceleme Türünde Yazılmış Bildiriler

1. Ayaz, F. Y. (2008). Erken Dönem Memlük Tarihçilerinin Bağdat'ın Moğollar Tarafından İstilâsıyla Alâkalı Rivayet ve Yorumları. *İslam Medeniyetinde Bağdad (Medinetü's-Selâm) Uluslararası Sempozyumunda Sunulan Bildiri*, (İstanbul 7-09 Kasım 2008) (s. 261-282) içinde. İstanbul: M.Ü. İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları.

2. Ayaz, F. Y. (2010). Memlükler Döneminde Tarsus. *Türk İslâm Kültür ve Medeniyetinde Tarsus Sempozyumunda Sunulan Bildiri*, (Mersin 28-30 Mayıs 2010) (s. 51-68) içinde. Mersin: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

3. Ayaz, F. Y. (2011). Memlük Kaynaklarına Göre Şahsuvar Bey Meselesi. *Uluslararası Dulkadir Beyliği Sempozyumuunda Sunulan Bildiri*, (Kahramanmaraş 29 Nisan- 01 Mayıs 2011) (s. 23-53) içinde. Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Belediyesi Yayınevi.

4. Ayaz, F. Y. (2016a). Memlükler Dönemi Biyografi Yazıcılığı ve İbn Tağriberdî. *İslam Te'lif Geleneğinde Biyografi Yazıcılığı Sempozyumunda Sunulan Bildiri*, (İstanbul 10-11 Kasım 2016) (s. 15) içinde. İstanbul: Ensar Neşriyat.

5. Ayaz, F. Y. (2016b). Memlükler Dönemi Biyografi Yazıcılığı Üzerine, *İslam Telif Geleneğinde Biyografi Yazıcılığı Sempozyumunda Sunulan Bildiri*, (İstanbul 11-12 Kasım 2016) (s. 1) içinde. İstanbul: Ensar Neşriyat.

6. Ayaz, F. Y. (2017a). Memlük Tarih Yazıcılığına Dair*, Prof. Dr. Halil İnalcık Tarih ve Tarihçilik Sempozyumunda Sunulan Bildiri*, (Ankara 10-13 Nisan 2017) (s. 1) içinde. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

7. Ayaz, F. Y. (2017b). Memlük Sultan ve Emîrlerinin Hanefîliğe Tutkunluğu Üzerine. *IV. Uluslararası Şeyh Şa'bân-ı Velî Sempozyumu: Hanefîlik-Mâturîdîlik Sunulan Bildiri*, (Kastamonu 5- 07 Mayıs 2017) (s. 1) içinde. Kastamonu: Türk Dil Kurumu Yayınları.

8. Ayaz, F. Y. (2018b). Memlük Tarihçisi ve Devlet Adamı Baybars el-Mansûrî (ö. 725/1325). *II. Uluslararası Türk Dünyası Eğitim Bilimleri ve Sosyal Bilimler Kongresinde Sunulan Bildiri*, (Ankara 7-08 Aralık 2018) (s.195-203) içinde. Ankara: Türk Eğitim- Sen Genel Merkezi Yayınları.

9. Ayaz, F. Y. (2018c). Mısırlı Türk Tarihçi İbn İyâs (ö. 930/1524) ve Bedâi'u'z-zühûr Adlı Eseri. *II. Uluslararası Türk Dünyası Eğitim Bilimleri ve Sosyal Bilimler Kongresinde Sunulan Bildiri*, (Ankara 7-08 Aralık 2018) (s. 203-209) içinde. Ankara: Türk Eğitim- Sen Genel Merkezi Yayınları.

10. Ayaz, F. Y. (2019). Türkiye (Anadolu) Selçukluları Tarihinin kaynaklarından Memlük Tarih Eserlerinde Memlük-Türkiye Selçuklu İlişkileri. *Uluslararası Selçuklu Tarihi ve Tarihçiliğinin Temel Meseleleri Sempozyumunda Sunulan Bildiri*, (Konya 4-06 Nisan 2019) (s. 281-307) içinde. Konya: Selçuklu Araştırmaları Yayınları.

11. Ayaz, F. Y. ve Düzenli, A. (2018a). Memlük Tarihçisi Makrîzî (ö. 845/1441) ve Eş'arîlik Hakkındaki Tespitleri -Mısır'da Eş'arîliğin Yayılması. *V. Uluslararası Şeyh Şa`Bân-I Velî Eş'arîlik Sempozyumunda Sunulan Bildiri*, (Kastamonu 4-06 Mayıs 2018), (s. 1) içinde. Kastamonu: Kastamonu Üniversitesi Matbaası.

12. Baş, D. (2023). Mağrib ve Maşrık Sûfîliğinin Buluştuğu Yer: XIII. ve XIV. Yüzyıl Mısır'da Tasavvufî Hareketlilik. *Memlük Dönemi Sempozyumu-II Sunulan Bildiri*, (İstanbul 1-02 Haziran 2023) (s. 48) içinde. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınevi.

13. Beyatlı, Y. (2021). Hanefî Mezhebinin Tarihî Seyrinde Memlükler Dönemi Hanefiliği. *Memlükler Dönemi İlim Geleneği – I Sunulan Bildiri*, (İstanbul 28-29 Eylül 2021) (s. 24-25) içinde. İstanbul: İsav Yayınları.

14. Çetin, A. (2015). Çukurova'nın Türkleşmesine Memluk Katkısı Kilikya Ermeni Kontluğunun Ortadan Kaldırılması. *I. Tarihte Adana ve Çukurova Sempozyumunda Sunulan Bildiri*, (Adana 17-19 Nisan 2015) (s. 22) içinde. Adana: Adana Büyükşehir Belediyesi Yayınları.

15. Dönmez, E. E. (2018). Amasya Harşena Kalesi ve Kızlar Sarayı Kazılarında Ele Geçen Altın Memluk Sikkeleri Üzerine Düşünceler. *XVIII. Türk Tarih*

Kongresinde Sunulan Bildiri, (Ankara 1-05 Ekim 2018) (s. 623-638) içinde. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

16. Düzenli, A. (2017a). Memlükler Dönemi Hıristiyan Tarihçiler ve İslâm Tarih Yazıcılığına Katkıları. *Uluslararası Prof. Dr. Halil İnalcık Tarih ve Tarihçilik Sempozyumunda Sunulan Bildiri,* (Ankara 10-13 Nisan 2017) (s. 1-15) içinde. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

17. Düzenli, A. (2017b). Memlükler Döneminde Medreseler (648-923/1250-1517). *Uluslararası Osmanlı Medreseleri Sempozyumunda Sunulan Bildiri*, (Sakarya 4-05 Mayıs 2017) (s. 27-42) içinde. İstanbul: Mahya Yayınları.

18. Düzenli, A. (2018). Büyük Memlük Emîri Tenkiz ve İslam Medeniyetine Katkıları. *2. Uluslararası Türk Dünyası Eğitim Bilimleri ve Sosyal Bilimler Kongresinde Sunulan Bildiri,* (7-08 Aralık 2018) (s. 1) içinde. Ankara: Türk Eğitim- Sen Genel Merkezi Yayınları.

19. Düzenli, A. (2023a). Memlûk Devleti'nin Son Dönem Tarihçilerinden Abdülbâsıt el-Malatî (ö. 920/1514) ve er-Ravzu'l-Bâsim fî Havâdiṯi'l-ʿUmr ve't-Terâcim'i. *Memlükler Dönemi Sempozyumu-II Sunulan Bildiri,* (İstanbul 1-02 Haziran 2023) (s. 23-24) içinde. İstanbul İstanbul Üniversitesi Yayınevi.

20. Düzenli, A. (2023b). Memlûk Mezâlimlerinde Kadın Gündemleri. *11. Çukurova Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Kongresinde Sunulan Bildiri*, (Adana 22-24 Ağustos) (s. 440-441) içinde. Adana: Asos Yayınevi.

21. Ecer, M. (2023). Tanıkların Gözünden Memlükler Döneminin Eğitim Sorunları: İbnü's-Sübkî Örneği. *Memlükler Dönemi Sempozyumu-II Sunulan Bildiri,* (İstanbul 1-02 Haziran 2023) (s. 25) içinde. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınevi.

22. Emiroğlu, N. (2017). Memlük Dönemi Hanefî Muhaddisleri ve Şafilerle Olan Münasebetleri. *IV. Uluslararası Şeyh Şa'bân-ı Velî Sempozyumunda (Hanefîlik-Mâturîdîlik) Sunulan Bildiri,* (Kastamonu 5-07 Mayıs 2017) (s. 280-292) içinde. Kastamonu: Kastamonu Üniversitesi Yayınları.

23. Emiroğlu, N. (2019). Memlüklerde Hadis ve Ulema. *Memlükler Dönemi İslamî İlimler Çalıştayında Sunulan Bildiri,* (İstanbul 19- 20 Eylül 2019) (s. 8) içinde. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

24. Emiroğlu, N. (2021). Hadis Rivayet Geleneğinin Bir Parçası Olarak Memlükler Döneminde Kadın Olmak. *Memlük Entelektüel Tarihi Çalıştayı*, (İstanbul 20 Mart 2021) (s. 9) içinde. İstanbul: İlem Yayınları.

25. Erdoğan, Ç. ve Sürücü, M. (2021). Altın Orda-İlhanlı-Memlük Devletleri İlişkilerinde Dinî-Siyasi Münasebetler. *IV. International Piri Reis Language, History, Geography Congress*, (Ankara 10 Ekim 2021) (s. 1-14) içinde. Ankara: IKSAD Yayınevi.

26. Eren, M. E. (2018). Memlük Mısırında Hanefilerin Hadis Tartışmalarındaki Yeri ve Ebû Hanife/Hanefîlik Savunusu: Abdulkâdir el-Kuraşî'nin (ö.775/1373) el-Cevâhiru'l-Mudiyye fî Tabakâti'l-Hanefiyye Adlı Eseri Bağlamında. *5. Asoscongress Uluslararası Din Bilimleri Sempozyumu Sunulan Bildiri*, (Ankara 25-27 Ekim 2018) (s. 29-31) Ankara: Asos Yayınevi.

27. Eren, M. E. (2021). Moğultay b. Kılıç'ın İbnu'ṣ-Ṣalāḥ ile Derdi Ne İdi? Memlük Dönemi Hanefilerin Hadisçi Olarak Var Olma Mücadelesi. *Memlükler Dönemi İlim Geleneği-I: XIII.-XIV. Yüzyıllar Sunulan Bildiri*, (İstanbul 28-29 Eylül 2021), İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınevi.

28. Gökçe, F. (2019). Memlükler Döneminde Hadis Edebiyatı. *Memlükler Döneminde İslami İlimler Çalıştayında Sunulan Bildiri*, (İstanbul 19 Eylül - 20 Aralık 2019) (s. 13) içinde. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınevi.

29. Gökdemir, A. (2021). Memlükler'de Kıraat İlmi, *UBAK 10. Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Kongresinde Sunulan Bildiri*, (Ankara: 11 Nisan 2021), (s. 85) içinde. Ankara: Asos Yayınevi.

30. Güngör, Z. (2018). Aragon Krallığı ile Memlükler Arasındaki Ticari İlişkiler. *18. Türk Tarih Kongresinde Sunulan Bildiri*, (Ankara 1-05 Ekim 2018) (s. 1018-1019) içinde. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

31. Kalaç, R. (2023). Memlükler Dönemi Dımaşk'ta Muhaddis Aileler. *Memlükler Dönemi Sempozyumu-II Sunulan Bildiri*, (İstanbul 1-02 Haziran 2023) (s. 14) içinde. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

32. Kalaycı, M. (2023). Memlük Kahire'sinde Hanefîlik Merkezli İki Egitim Kurumu ve Beylikler Dönemi Ilim Hayatına Etkisi: Seyhûniyye Hankahı ve Surgatmısiyye Medresesi. *Memlük Dönemi Sempozyumu - II Sunulan Bildiri*, (İstanbul 1-02 Haziran 2023) (s. 38) içinde. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

33. Kaya, A. (2016). Ramazanoğulları Beyliğinin Osmanlı ve Memlüklüler Arasında İzlediği Siyasi Denge Politikası. *Uluslararası Orta Anadolu ve Akdeniz Beylikleri Sempozyumu III Ramazanoğulları Beyliği Sunulan Bildiri*, (Konya 3-05 Kasım 2016) (s. 31) içinde. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Yayınevi.

34. Kılıç, R. (2011). XV. Yüzyılın İkinci Yarısında Dulkadiroğulları Devleti Üzerinde Osmanlı Memlük Rekabeti. *Uluslararası Dulkadir Beyliği Sempozyumunda Sunulan Bildiri*, (Kahramanmaraş 29- 01 Mayıs 2011) (s. 229-242) içinde. Kahramanmaraş.

35. Midilli, M. E. (2018). Memlükler Döneminde Bir İlim Kurumu Olarak Cami: İbn Tolun Camii ve Cami-Vakıf-Medrese İlişkileri. *Uluslararası Cami Sempozyumunda Sunulan Bildiri*, (Malatya 08-09 Ekim 2018) (s. 299-312) içinde, Malatya: İnönü Üniversitesi Yayınevi.

36. Midilli, M. E. (2021a). Memlük Ulemâsını Mansıplar Üzerinden Çalışmak: Âlimlerin Mansıplarla İlişkilerine Farklı Yaklaşımlar. *Memlük Entelektüel Tarihi Çalıştayında Sunulan Bildiri*, (İstanbul 20 Mart 2021) (s. 10) içinde. İstanbul: İlem Yayınları.

37. Midilli, M. E. (2021b). Zâviye Nedir? Memlük Kahiresi'nde Bir İlim Kurumu Olarak İmam Şâfiî Zâviyesi ve Müderrisleri, *Memlükler Dönemi İlim Geleneği – I XIII.-XIV. Yüzyıllar Sunulan Bildiri*, (İstanbul 28-29 Eylül 2021) (s. 46-47) içinde. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınevi.

38. Midilli, M. E. (2023). İlim Kurumlarının Kenarda Kalmış Vazifelileri: Memlük Kudüs'ünde Muîdler, Öğrenciler ve Dervişler. *Memlükler Dönemi Sempozyumu-II Sunulan Bildiri*, (İstanbul 1-02 Haziran 2023) (s. 42-43) içinde. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

39. Öksüz, M. (2022). XVI. Asır Kudüs Sancağı'nda Memlük Sultanlarına Ait Vakıflar. *Uluslararası Kudüs ve Mescid-i Aksâ Sempozyumunda Sunulan Bildiri*, (Ankara 21-22 Mayıs 2022) (s. 21) içinde. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.

40. Öner, G. Ö. (2020). Sanatçı İmgesinde Bir Memlük Yapısı: Kahire Sultan Hasan Külliyesi. *24. Uluslararası Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazıları ve Sanat Tarihi Araştırmaları Sempozyumunda Sunulan Bildiri*, (Nevşehir 7-09 Ekim 2020) (s. 74-75) içinde. Nevşehir: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Yayınları.

41. Öner, Ö. (2022). Kahire'de Memluk ve Osmanlı Mirası. *3. Uluslararası Avrasya Türk Sanatları Kongresinde Sunulan Bildiri*, (İstanbul 7-10 Kasım 2022) (s. 20-21) içinde. İstanbul.

42. Özkan, S. H. (2014). Sultan Kalavun ve Hanedanı Döneminde Afrika'da Memlükler. *Uluslararası Unutulan Kıta Afrika ve Türkler Sempozyumunda*

Sunulan Bildiri, (Cibuti 15-16 Kasım 2014) (s. 135-159) içinde. Ankara : Türk Tarih Kurumu Yayınları.

43. Sakallı, T. (1986). Memluk Sultanı Baybars'ın Üç Günlük Kayseri Hakimiyeti. *XIII. Ve XIV. yy.'da Kayseri'de İlim Kültür ve Din Sempozyumunda Sunulan Bildiri,* (Kayseri 13-15 Mayıs 1986) (s. 65-73) içinde. Kayseri: Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları.

44. Solak, K. (2012). Memlûklerin Candaroğulları Beyliği ile Münasebetleri. *Kuzey Anadolu'da Beylikler Sempozyumunda Sunulan Bildiri*, (Çankırı 3- 08 Ekim 2012) (s. 424-437) içinde. Çankırı: Çankırı Karatekin Üniversitesi Yayınları.

45. Şahbaz, M. (2019). Dulkadirli Memluklu Arasında Bir Sefire: Hatice (Mısır) Hatun. *III Uluslararası İksad Sosyal Bilimler Kongresinde Sunulan Bildiri*, (Adana 8-10 Mart 2019) (s. 1029-1039) içinde. Adana: İksad Yayınevi.

46. Şık, İ. (2017). Memlükler Dönemi Bir Hanefi Tabakatı, Necmeddin Tarsusi ve Urcuze fi Vefeyati'l-Ayan min Mezhebi Ebi Hanifetü'n-Numan. *IV. Şeyh Şabani Veli Sempozyumunda (Hanefi-Maturidilik) Sunulan Bildiri,* (Kastamonu 5-07 Mayıs 2017) (s. 132-138) içinde. Kastamonu: Kastamonu Üniversitesi Yayınları.

47. Şık, İ. ve Sadıker, Ö. (2017). Memlükler Dönemi Şam Kadıları. *Irregular Migration Towards EU and Balkan Countries Sunulan Bildiri,* (27-30 Nisan 2017), Saraybosna.

48. Yavuz, A. Ö. (2023). Mezhebî Uzlaşılar ve Çatışmalar Perspektifinden Memlüklüler Döneminde Eşarilik Olgusu. *The 8th International Socrates Education, Business, Economics and Social Sciences Congress Sunulan Bildiri*, (Diyarbakır 28-30 Eylül 2023) (s. 142-148) içinde. Diyarbakır: Akademik Paylaşım Platformu Publıshıng House.

49. Zengin, M. (2016). Memlûk Türk Sultanlığı Döneminde Malatya'nın İdarî Durumu. Geçmişten Günümüze Malatya Kent, Kültür ve Kimlik Uluslararası Sempozyumunda Sunulan Bildiri, (Malatya 14-16 Nisan 2016), (s. 1) içinde. Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.

50. Zengin, M. (2017). Memlûk Türk Devleti Hanefi Başkadılarından Cemâleddin Yusuf el-Malatî. *Uluslararası Geçmişten Günümüze Malatyalı İlim ve Fikir İnsanları Sempozyumunda Sunulan Bildiri,* (Malatya 17-19 Kasım 2017) (s. 487-495) içinde. Malatya: İnönü Üniversitesi Yayınları.

2.4.2. Dil ve Edebiyat, Araştırma ve İnceleme Türünde Yazılmış Bildiriler

1. Dilaver Yıldırım, K. ve Özyetgin A. (2016). Memluk Kıpçak Sahası Söz Varlığı Mutfak ve Yemek Kültüründe Tatlılar Üzerine Bir Değerlendirme. (ed. M. Ölmez), *Uluslararası Yulduz Türk Dili Çalıştayında Sunulan Bildiri,* (İstanbul 25 Nisan 2016) (s. 161-172) içinde. İstanbul: BilgeSu Yayınları.

2. Doruk, M. (2015). Seyf-İ Sarayi'nin Gülistan Tercümesi Üzerine Bazı Düzeltme Önerileri. *VIII. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumunda Sunulan Bildiri,* (Çanakkale 15-16 Ekim 2015), Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Yayınları.

3. Kalafat, Ş. ve Fazlıoğlu, Ş. (2017). Memlûk-Kıpçak Sahasına Ait Yeni Bir Gramer ve Sözlük. *8. Uluslararası Türk Dili Kurultayında Sunulan Bildiri,* (Ankara 22-26 Mayıs 2017) (s. 2591-2610) içinde. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

4. Kaymaz, Z. (2015), Kitabu'l-İdrak Li-Lisani'l-Etrak'e Eklemeler. X. *Uluslararası Büyük Türk Dili Kurultayında Sunulan Bildiri,* (Saraybosna 26 Eylül- 1 Ekim 2015) (s. 242-246) içinde. Saraybosna: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

5. Kaymaz, Z. (2018). El-İdrak Haşiyesi'nden Yeteri Kadar Yararlanabiliyor Muyuz? *Köktürk Yazısının Okunuşunun 125. Yılında Orhun'dan Anadolu'ya Uluslararası Türkoloji Sempozyumunda Sunulan Bildiri,* (Moğolistan 01-07 Haziran 2018) (s. 1059- 1067) içinde. İstanbul: Kesit Yayınları.

6. Mohammad, R. (2018). Memlûk Kıpçak Türkçesi Sözlüklerindeki Türkçe Alıntı Kelimeler Üzerine Bir İnceleme. (ed. F. Ağca ve A. Koç), *X. Dünya Dili Türkçe Sempozyumunda Sunulan Bildiri,* (Eskişehir 17-19 Ekim 2018) (s. 1126-1131) içinde. Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Yayınları.

7. Nahmedov, A. ve Doğan, C. (2017). XIV. yy. Memlûk-Kıpçak Sahasına Ait Rasûlid Hexaglot - Kral'ın Sözlüğü ve Oğuzca Unsurla. *8. Uluslararası Türk Dili Kurultayında Sunulan Bildiri,* (Ankara 22-26 Mayıs 2017) (s. 189- 216) içinde. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

8. Özgür, C. (1997a). Baytaratü'l-Vâzıh'ın Türkmence (Oğuzca) Yazmasında Bulunan Kıpçakça Unsurlar. *IX. Millî Türkoloji Kongresinde Sunulan Bildiri,* (İstanbul 15-19 Eylül 1997), İstanbul.

9. Özgür, C. (1997b). Memlûk-Kıpçak Edebiyatı Sahasında Yazılan En Eski Gülistan Tercümesi ile Anadolu Sahasında Yazılan İlk Gülistan Tercümesinin Karşılaştırılması. *Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Karşılaştırmalı Edebiyat*

Araştırmaları Sempozyumu III. Sunulan Bildiri, (Çanakkale 30 Mayıs- 01 Haziran 1997), Çanakkale.

10. Özgür, C. (1997c). Türkçe Yazılmış En Eski Atçılık-Veterinerlik Kitabı Baytaratü'l -Vâzıh'ta Geçen At ile İlgili Kelimelerin At Üzerinde Gösterimi. *Spor Atı Cerrahisi Sempozyumunda Sunulan Bildiri,* (Bursa 1-04 Mayıs 1997) (s. 134-136) içinde. Bursa.

11. Özgür, C. (1998). Memlûk Kıpçak Sahasında Yazılan Münyetü'l-Güzât ile Baytaratü'l-Vâzıh Adlı Eserin Karşılaştırılması. *Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi Karşılaştırmalı Edebiyat Araştırmaları Sempozyumu IV. Sunulan Bildiri,* (Çanakkale 28-30 Mayıs 1998), Çanakkale.

12. Özgür, C. (2002). İlk At ve Atçılık Eseri Kitâbü'l-Hayl'da Kullanılan Tıp Terimleri. *VII. Türk Tıp Tarihi Kongresinde Sunulan Bildiri,* (İstanbul 04 Eylül 2002), İstanbul: Türk Tıp Tarihi Kurumu Yayınları**.**

13. Özgür, C. (2008). Kıpçak Türkçesi ile Yazılmış Kitâbü' l-Hayl'in Yazmalarında Karışık Dil Özelliklerinin Görünümü. *VI. Uluslararası Türk Dili Kurultayında Sunulan Bildiri,* (Ankara 20-25 Ekim 2008) (s. 3485-3594) içinde. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

14. Özgür, C. (2009). Memlûk Kıpçak Türkçesi ile Kırım Tatar Türkçesindeki Yapım Eklerine Bir Bakış. (ed. Boz, E.), *Uluslararası Tatar Türkçesi Bilgi Şöleninde Sunulan Bildiri,* (İstanbul 12-14 Ekim 2009), Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Yayınları.

15. Özgür, C. (2014). Memlûk Kıpçakçasıyla Yazılmış Kitâb-ı Mukaddime-i Ebu'l-Leys es-Semerkandî'nin Söz Varlığı. *Türk Dünyası Bilgeler Zirvesi: Gönül Sultanları Buluşmasında Sunulan Bildiri,* (Eskişehir 26-28 Mayıs 2014) (s. 525-534) içinde. Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Yayınları.

16. Özgür, C. (2015). Memlûk Kıpçak Türkçesiyle Yazılmış Bir Fıkıh Kitabı: Şerhü'l Menâr. (haz. A. Kartal ve H. Özden), *Devirleri Aydınlatan Meş'ale İmâm-ı A'zam Ulusal Sempozyumunda Sunulan Bildiri,* (Eskişehir 28-30 Nisan 2015) (s. 475-479) içinde. Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Yayınları.

17. Özgür, C. (2016). Memlûk Kıpçak Sahasında Yazılmış Sözlüklerde Kelime Eşdeğerliliği.(ed. Boz, E., Bozkurt, F., Doğru, F., Kamacı, D., Aslan, E., ve Girişen, N.), *III. Uluslararası Sözlükbilimi Sempozyumunda Sunulan Bildiri,* (Eskişehir 3-04 Kasım 2016) (s. 154-162) İçinde. Eskişehir: ESOGÜ Basımevi.

18. Özgür, C. (2018). Et-Tuhfetü'z-Zekiyye fi'l Luġati't-Türkiyye'nin Gramer Bölümünde Lehçe Kaydıyla Geçen Unsurlar. (ed. Ağca, F. ve Koç, A.), *X. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumunda Sunulan Bildiri,* (Eskişehir 17-19 Ekim 2018) (s. 1190- 1195) içinde. Eskişehir: ESOGÜ Basımevi.

19. Özgür, C. (2019). Asıl Memlûk Kıpçakçasıyla Yazılmış Münyetü'l Guzât Üzerine Tespitler. (ed. Sümer, V., Kabadayı, O. Ve Hanaybence, Ö.), *Uluslararası Türkçe Tarihi Metin Araştırmaları Sempozyumunda Sunulan Bildiri,* (Kazakistan 13-14 Haziran 2019) (s. 251-256) içinde. Kazakistan: Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi Avrasya Araştırma Enstitüsü Yayınları.

20. Tokay, Y. (2014). Memlûk Kıpçak Türkçesinde İşlevsel Bir Edat: "ançaġa tigrü kim". (haz. Qarluk, J. ve Koraş, H.), *I. Türk Dünyası Araştırmaları Sempozyumunda Sunulan Bildiri,* (Niğde 18-21 Mart 2014) (s. 2707-2712) içinde. Niğde: Niğde Üniversitesi Kaşgarlı Mahmut Uygur-Çin Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları.

21. Topuzkanamış, E. (2011). Bulgatü'l-Müştak fî Lugati't-Türk ve'l Kıfçak'ta Türkçe Öğretimi. *I. Uluslararası Türkçe Eğitimi Sempozyumunda Sunulan Bildiri,* (Ankara 15-17 Aralık 2011) (s. 468-471) içinde. Ankara.

SONUÇ

Bu tez çalışmasında Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi üzerine kitap, kitap bölümü, tez, makale, bildiri düzeyinde Türkiye'de yazılmış olan çalışmalar taranmış ve listelenmiştir. Bu tez çalışmasında 94'ü kitap, 26'sı kitap bölümü, 78'i yüksek lisans tezi, 43'ü doktora tezi, 270'i makale ve 71'i bildiri olmak üzere 582 esere ulaşılmıştır.

Birinci bölümde, Memlûk Devleti'nin tarih sahnesine çıkışı ve bu devletin tarihsel gelişiminden, Memlûk Kıpçak Türkçesinin gelişimi, dil özellikleri ve Memlûk Kıpçak Türkçesine ait eserler hakkında bilgi verilmeye çalışılmıştır. Bu bölümde Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi hakkında yapılan çalışmaları daha iyi kavrayabilmek adına Memlûklerin tarihi ve Memlûk Kıpçak Türkçesinin gelişimi, Memlûk Kıpçak Türkçesine ait eserlere yer verilmiştir.

İkinci bölümde ise Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi hakkında Türkiye'de yapılan çalışmalar derlenmiş "kitap, kitap bölümü, tez, makale ve bildiriler" başlıkları altında listelenmiştir. İkinci bölümde listelenme yapılırken olabildiğince detaylı bir ayrım yapılmaya çalışılmıştır. Bu ayrıntılı tasnifleme sayesinde Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi hakkında çalışma yapacak bilim insanlarının aradıkları kaynakları kolaylıkla ulaşmaları amaçlanmıştır.

Kitaplar; "*Müstakil Bir Konu Olarak Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi Hakkında Yazılmış Kitaplar"* ve "*Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi Hakkında Yazılmış Kitap Bölümleri*" başlıkları altında listelenmiştir.

Tablo 1

Müstakil Bir Konu Olarak Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi Hakkında Yazılmış Kitaplar

Alt Başlık	**Sayı**
Siyaset, Tarih, İslami Araştırma, Araştırma ve İnceleme Türünde Yazılmış Kitaplar	58
Dil ve Edebiyat, Araştırma ve İnceleme Türünde Kitaplar	36
Toplam	**94**

Yukarıda görüldüğü üzere çalışmaların büyük çoğunluğu Memlûk Devleti'nin tarihi ve siyasi hayatı hakkındadır. Daha çok devlet yönetimi, devleti yöneten sultanlar, devletin askerî teşkilatı hakkında kitaplar yazılmıştır. Dil ve edebiyat türündeki çalışmalar sayıca daha azdır. Bu çalışmalar daha çok Memlûk Kıpçak Türkçesine ait eserler hakkında yazılmıştır. Memlûk Kıpçak Türkçesi hakkında dil bilgisel çalışmaların az olduğu göze çarpmaktadır.

Tablo 2

Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi Hakkında Yazılmış Kitap Bölümleri

Başlık	**Sayı**
Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi Hakkında Yazılmış Kitap Bölümleri	26

Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi hakkında yazılmış kitap bölümleri başlığı altında toplam 26 esere ulaşılmıştır. Bu eserlerin çoğu Memlûk Devleti ile ilgili tarih, siyaset, din ve sosyal yapı konularında yazılmıştır. Memlûk Türkçesine ait eserlerle ilgili kitap bölümleri ise sayı olarak oldukça azdır.

Tezler; *"Yüksek Lisans Tezleri"* ve *"Doktora Tezleri"* başlıkları altında incelenmiştir.

Tablo 3

Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi Hakkında Yazılmış Yüksek Lisans Tezleri

Ana Bilim Dalı	**Sayı**
Tarih Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezleri	35
İslam Tarihi Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezleri	2
İslam Tarihi ve Sanatları Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezleri	10
Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezleri	15

Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezi	1
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezi	1
Arap Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezleri	2
Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezi	1
Sanat Tarihi Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezi	1
İlahiyat Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezi	1
Temel İslam Bilimleri Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezleri	4
İslam Mezhepleri Tarihi Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezi	1
Geleneksel Türk Sanatları Ana Sanat Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezleri	2
Sanat ve Tasarım Ana Sanat Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezi	1
Arkeometri Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Yüksek Lisans Tezi	1
Toplam	**75**

Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi hakkında yazılmış yüksek lisans tezleri birçok farklı ana bilim dalında yazılmıştır. Yüksek lisans tezleri, Tarih Ana Bilim Dalı'nda yoğunluk göstermektedir. Memlûk Devleti'nin kuruluşu, tarihi ve siyasi hayatının gelişimi, bilimsel, sosyal ve kültürel hayatı, devletin diğer devletlerle ilişkisi gibi çeşitli konularda tezler yazılmıştır. Bu çeşitlilik Memlûklerin birçok açıdan incelenmiş olması açısından oldukça önemlidir. Bunun yanı sıra Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı'nda yazılmış yüksek lisans tezleri de sayıca diğer ana

bilim dallarına göre öne çıkmaktadır. Bu tezlerin çoğu Memlûk Kıpçak Türkçesine ait eserleri konu alan tezlerdir.

Tablo 4

Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi Hakkında Yazılmış Doktora Tezleri

Ana Bilim Dalı	**Sayı**
Tarih Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Doktora Tezleri	10
Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Doktora Tezleri	18
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Doktora Tezi	1
İlahiyat Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Doktora Tezi	1
Temel İslam Bilimleri Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Doktora Tezleri	7
İslam Tarihi ve Sanatları Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Doktora Tezleri	4
Türk Sanatı Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Doktora Tezi	1
Bilim Tarihi Ana Bilim Dalı'nda Yazılmış Doktora Tezi	1
Toplam	**43**

Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi hakkında yazılmış doktora tezleri incelendiğinde Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı'nda yazılmış tezlerin yoğunlukta olduğu görülmektedir. Yüksek lisans tezlerinden farklı olarak doktora tezlerinde gramer çalışmalarının daha yoğun olduğu gözükmektedir.

Makaleler*, "Siyaset, Tarih, İslami Araştırma, Araştırma ve İnceleme Türünde Yazılmış Makaleler"* ve *"Dil ve Edebiyat, Araştırma ve İnceleme Türünde Yazılmış Makaleler"* başlıkları altında incelenmiştir.

Tablo 5

Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi Hakkında Yazılmış Makaleler

Alt Başlık	**Sayı**
Siyaset, Tarih, İslami Araştırma, Araştırma ve İnceleme Türünde Yazılmış Makaleler	206
Dil ve Edebiyat, Araştırma ve İnceleme Türünde Yazılmış Makaleler	64
Toplam	**270**

Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi hakkında yazılmış makaleler incelendiğinde "Siyaset, Tarih, İslami Araştırma, Araştırma ve İnceleme Türünde Yazılmış Makaleler" ve "Dil ve Edebiyat, Araştırma ve İnceleme Türünde Yazılmış Makaleler" arasında sayısal olarak büyük bir fark olduğu göze çarpmaktadır. Memlûk Devleti siyasi, idari, tarihi ve dini konularda her açıdan incelenmiş ve 206 makaleye konu olmuştur. Fakat Memlûk Kıpçak Türkçesi üzerine yazılmış makalelerin sayısının çok da fazla olmadığı dikkat çekmektedir. Umuyoruz ki tezimizde derlediğimiz eserler göz önüne alınacak ve bu konuda çalışılmamış alanlar dikkat çekecek ve Memlûk Kıpçak Türkçesi üzerine yapılacak çalışmalar sayıca artacaktır.

Tablo 6

Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi Hakkında Yazılmış Makalelerin Yoğun Olarak Yayınlandığı Dergiler

Dergi Adı	**Sayı**
Çukurova Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi	7
Tarih Araştırmaları Dergisi	8
Türk Dili Araştırmaları Yıllığı – Belleten Dergisi	8

Dil Araştırmaları Dergisi	9
Tarih İncelemeleri Dergisi	14
Turkish Studies	13
Belleten	15

Yukarıda da görüldüğü üzere Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi hakkında yazılmış makalelerin Tarih İncelemeleri Dergisi, Turkish Studies ve Belleten dergilerinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Bildiriler: *"Siyaset, Tarih, İslami Araştırma, Araştırma ve İnceleme Türünde Yazılmış Bildiriler"* ve *"Dil ve Edebiyat, Araştırma ve İnceleme Türünde Yazılmış Bildiriler"* başlıkları altında incelenmiştir.

Tablo 7

Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi Hakkında Yazılmış Bildiriler

Alt Başlık	***Sayı***
Siyaset, Tarih, İslami Araştırma, Araştırma ve İnceleme Türünde Yazılmış Bildiriler	50
Dil ve Edebiyat, Araştırma ve İnceleme Türünde Yazılmış Bildiriler	21
Toplam	**71**

Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi hakkında yazılmış bildiriler incelendiğinde Memlûkler'in tarihi, siyasi hayatı ve dini hayatı ile ilgili sunulan bildirilerin daha fazla olduğu göze çarpmaktadır. Bu bildiriler daha çok Memlûk Devleti'nin diğer devletlerle olan ilişkisi, devleti yöneten sultanlar, Memlûk Devleti'nin İslam devletleri içerisindeki önemini belirten çalışmalardır. Dil ve edebiyat alanında sunulan bildiriler daha çok Memlûk Kıpçak Türkçesine ait eserlerle ilgili sunulan bildirilerdir. Bu bildiriler de eserler başka eserlerle karşılaştırılmış,

Memlûk Kıpçak Türkçesine ait eserlere yeni eklemeler yapılmış, bu eserlerde kullanılan terimler incelenmiştir.

Birçok bilim insanı Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi üzerine farklı konularda çalışmalar kaleme almışlardır. Aşağıdaki tabloda Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi üzerine en az 3 çalışma yayınlamış araştırmacılar ve yayın sayıları görülmektedir.

Tablo 8

Yazarlar ve Eser Sayıları

Yazar	**Kitap**	**Kitap bölümü**	**Makale**	**Bildiri**	**Sayı**
Fatih Yahya Ayaz	5	-	16	11	32
Altan Çetin	3	-	7	1	11
Hatice Güler	3	-	3	-	6
Ahmet Sağlam	3	-	9	-	12
Murat Zengin	2	3	8	2	15
Can Özgür	2	-	4	12	18
Recep Toparlı	5	-	-	-	5
Aygül Düzenli	-	2	4	5	11
Muhammed Enes Midilli	1	1	-	4	6
Abdurrahim Aygan	-	-	3	-	3
Burak Gani Erol	1	-	3	-	4
Selda Güner	-	-	4	-	4
Cüneyt Kanat	1	-	4	-	5
Kürşat Solak	-	-	8	1	9
Kazım Uzun	-	-	8	-	8

Nagihan Emiroğlu	-	-	7	3	10
Fatma Akkuş Yiğit	-	-	5	-	5
Zeki Kaymaz	-	-	3	2	5
Raghed Muhammed	1	-	4	1	6
Toplam					**175**

Yukarıda da görüldüğü üzere Fatih Yahya Ayaz ve Can Özgür diğer araştırmacılara nazaran daha çok çalışma kaleme almışlardır. Fatih Yahya Ayaz, Memlûk Devleti'nin siyasi, askeri, sosyal ve dini açıdan inceleyen çalışmalar kaleme alırken Can Özgür ise Memlûk Kıpçak Türkçesine ait eserleri incelemiş ve bu eserler hakkında çalışmalar kaleme almıştır.

Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi gibi önemli bir alanda yapılan çalışmaların tespiti ve derlenip bir araya getirilmesi, önemli bir başvuru kaynağı olarak görülmektedir. Bu alanda Türkiye'de yapılmış çalışmalara toplu bir şekilde ulaşılması sağlanacağı gibi yapılan çalışmaların tekrarlanmasının önüne geçilmesi amaçlanmıştır. Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi hakkında yabancı dillerde yayınlanan çalışmaların araştırılabileceğine dikkat çekmek adına bu alanda yapılan çalışmaların birkaçına tezimizde yer verilmiş olsa da bu kısım tezimizin dışında bırakılmıştır. Çalışmamız Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi ile ilgili yabancı dillerde yayınlanan çalışmaların eklenmesiyle geliştirilebilir. Bu çalışma Memlûkler ve Memlûk Kıpçak Türkçesi alanında eksik kalan, yapılması gereken çalışmalar konusunda araştırmacılara fikir verebilecektir.

KAYNAKÇA

Aldemir, Ü. (2019). Nüshaları Işığında Kitâbu'l- İdrâk Li- Lisâni'l- Etrâk. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı- Belleten, (67),* 65-85.

Altürk, G. (2018). Kitâbu Bulgatu'l- Muştâk Fi Lıgati't- Türk ve'l Kıfçak Sözlüğünün İçeriği ve Eserdeki Alıntılı Kelimeler. *Uluslararararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(3), 1445-1455.

Argunşah, M., Sağol, G. Ve Tabaklar, Ö. (2011). *Karahanlıca- Harezmce- Kıpçakça Dersleri*. İstanbul: Kesit Yayınları.

Ağar, E. M. *Kitabu Fi'l Fıkh Bi- Lisani't- Türki (inceleme-metin-sözlük)(2cilt).* Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi.

Baskın, S. (2012). Memlûk Dönemi Türkçe Sözlüklerinin Yapısı. *Dede Korkut Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 23-40.

Berber, İ. (2019). *Tarihi Kıpçak Türkçesi Sözlüklerinde Sosyal ve Kültürel Yaşam.* Yüksek Lisans Tezi. Pamukkale Üniversitesi.

Demirci, J. (2010). Memlûk Kıpçak Sahasına Ait Bir Fıkıh Eseri: Kitâb fi'l- Fıkh. *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 71-90.

Doğan, A. (2013). İrşâdü'l-Mülûk ve's-Selâtîn'de "takı" Bağlacı ve Anlamları. *Turkish Studies (Elektronik*), 8(9a), 1157-1169.

Eckmann, J. (1965). Memlûk Kıpçakçasının Oğuzcalaşmasına Dair. *Türk Dili Araştıtmaları Yıllığı- Belleten,* (12), 35-41.

Eckmann, J. (1982). Memlûk- Kıpçak Edebiyatı. *Türk Dili Araştıtmaları Yıllığı- Belleten,* 30-31 (1982-1983), 85-99.

Ercilasun, A.B. (2004). *Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Karamanlıoğlu, A.F. (1989). *Seyf-i Sarâyî Gülistân Tercümesi.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Kaymaz, Z. ve Mohammad, R. (2016). Et-tuhfetü'z Zekiyye fi'l Lugati't-Türkkiyye Hakkında Bazı Açıklamalar.*Türkbilig*, (32), 1-20.

Kızıltoprak, S. (2004). Memlük. *TDV İslâm Ansiklopedisi*, *29.Cilt*, 87-90.

Koparman, K. Y. (1992). Baybars I. *TDV İslâm Ansiklopedisi*, *5.Cilt*, 221.

Kurat, A. N. (1972). *IV-XVIII. Yüzyıllarda Karadeniz Kuzeyindeki Türk Kavimleri ve Devletleri*. Ankara Türk Tarih Kurumu.

Öner, M. (1998). *Bugünkü Kıpçak Türkçesi*. Ankara: Türk Dil Kurumu.

Özgür, C. (1994). *Baytaratü'l-Vâzıh'ın Kıpçakça ve Türkmence Yazmalarına Göre Kıpçakçanın Oğuzcalaşması (Türkmenceleşmesi) Üzerine Bir Dil Araştırması*. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi.

Özgür, C. (2020). *Kıpçak Türkçesi Üzerine Araştırmalar*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Özgür, C. (2021). Memlük Kıpçakçasıyla Yazılmış Okçuluk Kitabı Hulâsa Üzerine Tespitler. *Dede Korkut Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 10(24), 95-101.

Öztopçu, K. (2007). Kısa Memlûk Kıpçakçası Grameri. *Türk Dilleri Araştırmaları [András JE Bodrogligeti Omryna Festschrify]*, (17), 249-282.

Özyetgin, M. A. (2001). *Ebū Ḥayyān Kitabu'l-idrāk Li Lisāni'l-Etrāk Fiil: Tarihi-Karşılaştırmalı Bir Gramer ve Sözlük Denemesi.* Ankara: Köksav Yayınları.

Saydbekov, K. (2015). Memlûk Kıpçak Türkçesiyle Yazılmış Dinî Eserler ve Özellikleri, *International Journal of Languages' Educationand Teaching*, 3(2), 119-125.

Togan, Z. V. (1989). *Umumî Türk Tarihine Giriş*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Toparlı, R. (1978). *Memlûk Kıpçakçası Dil Yadigarları ve İrşad'ül- Müluk ve's Selatin.* Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi.

Toparlı, R. (1992). *İrşâd'ül- Mülûk ve's Selâtîn.* Ankara: Türk Dil Kurumu.

Uğurlu, M. (1984). *Munyetu'l Guzat: Metin-İndex*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.

Yiğit, İ. (2004). Memlûkler. *TDV İslam Ansiklopedisi*. *29. Cilt*, 90-100.